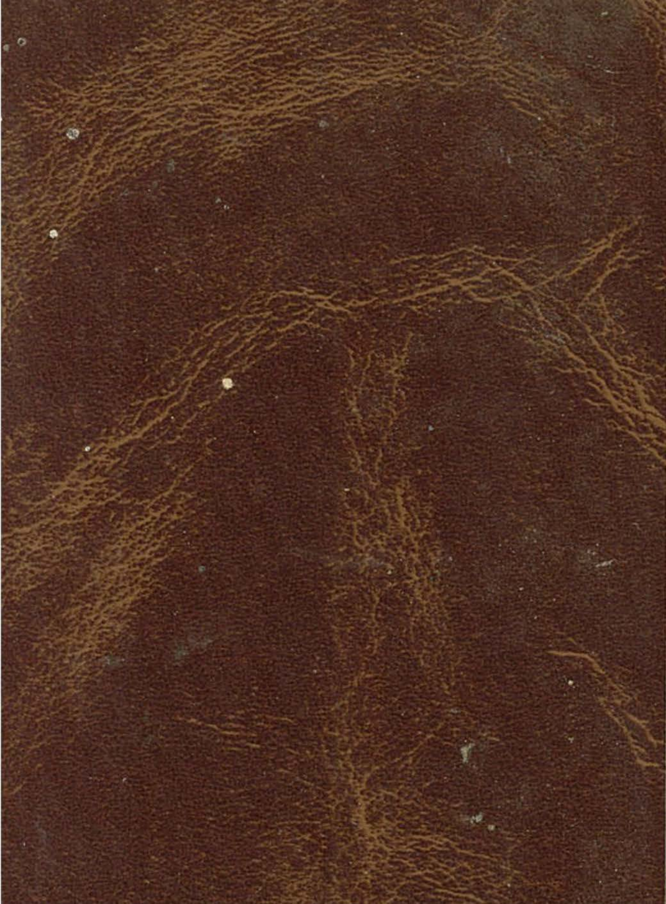

ภิกขุปาฏิโมกข์

บาลี-แปล

จัดพิมพ์ถวาย แด่ พระภิกษุสงฆ์

ครอบครัว

อุดมเพชรภัณฑ์

ภิกขุปาฏิโมกข์

บาลี-แปล

จัดพิมพ์ถวาย แด่ พระภิกษุสงฆ์

ครอบครัว

อุดมเพชรภัณฑ์

คำชี้แจง

(พิมพ์ครั้งที่ ๒)

หนังสือนี้ หัวหน้ากองตำรา[๑]ให้พิมพ์ขึ้น เพื่อผู้ไม่รู้คำบาลี จักได้ทราบเนื้อความแห่งสิกขาบทนั้น ๆ แม้ผู้รู้คำบาลีแล้ว ถ้าได้ดูคำแปลหรือวิธีแปล จักได้รับประโยชน์ยิ่งขึ้น. การที่ให้เรียงคำบาลีไว้หน้าข้างซ้าย เรียงคำแปลไว้หน้าข้างขวาเช่นนี้ นอกจากจะวางรูปหนังสือให้ได้ลักษณะอันสวยงาม และเหมาะสมแล้ว ยังอาจอำนวยประโยชน์อย่างอื่นอีกหลายประการ เช่นผู้ประสงค์จะท่อง หรือดูเฉพาะแต่คำบาลีอย่างเดียว จักได้ท่องหรือ

---

๑. พระมหาทองสืบ จารุวณฺโณ ป. ธ. ๙ วัดมกุฏกษัตริยาราม.

ดูทางหน้าข้างซ้าย ผู้ประสงค์จะทราบเนื้อความแห่งสิกขาบทนั้น ๆ ถ้าดูทางหน้าข้างขวา ก็อาจทราบเนื้อความได้ดี ผู้ประสงค์จะทราบว่าบาลีข้อไหนบทไหนแปลอย่างไร ก็พึงพิจารณาคำบาลีและคำแปลในหน้าข้างซ้ายและขวา เทียบเคียงดูให้ตรงตามข้อตามบทแล้ว ก็ย่อมทราบได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้ต้องการจะทราบว่า การใช้ถ้อยคำอันเป็นบุรพกิจมีวิธีเปลี่ยนอย่างไรบ้าง และท้ายปาฏิโมกข์มีคำสวดอะไรบ้าง ก็อาจหาความเข้าใจในหนังสือฉบับนี้ได้สมประสงค์.

อนึ่ง คำแปลที่ใช้ในหนังสือนี้ ได้คัดจากวินัยมุขเล่ม ๑ ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

ตตฺริเม จตฺตาโร ปาราชิกา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขูนํ สิกฺขาสาชีวสมาปนฺโน

สิกฺขํ อปฺปจฺจกฺขาย
ทุพฺพลฺยํ อนาวิกตฺวา

เมถุนํ ธมฺมํ ปฏิเสเวยฺย
อนฺตมโส ติรจฺฉานคตายปิ,
ปาราชิโก โหติ อสํวาโส.

คำชี้แจง

(พิมพ์ครั้งที่ ๓)

หนังสือนี้ ได้จัดพิมพ์ขึ้นแล้ว ๒ ครั้ง ปรากฏว่า มีข้อความบางแห่งคลาดเคลื่อนจากที่ได้นิยมใช้อยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ในการจัดพิมพ์ครั้งนี้ จึงได้มอบให้ พระสาธุศีลสังวร (สนธิ์ กิจฺจกาโร) วัดบวรนิเวศวิหาร ตรวจแก้ให้ถูกตามฉบับที่ใช้อยู่ในวัดบวรนิเวศวิหารนั้น เมื่อได้ตรวจแก้แล้ว ได้นำคำอัชเฌสนามาพิมพ์เพิ่มไว้ในตอนท้ายแห่งบุรพกิจด้วย เพื่อให้สมบูรณ์ตามระเบียบที่นิยมใช้อยู่.

พระอมราภิรักขิต

หัวหน้าแผนกตำรา

มหามกุฏราชวิทยาลัย

๑๙ กันยายน ๒๔๙๔

ส่วนวิธีเปลี่ยนถ้อยคำที่ใช้ในบุรพกิจเป็นต้น พระอมรมุนี (จับ ป.ธ. ๙) วัดโสมนัสวิหาร ได้รวบรวมและเรียงตามเค้าความในหนังสือ อุภโตปาฏิโมกข์.

บัดนี้ หนังสือที่พิมพ์ครั้งแรก ได้จำหน่ายหมดแล้ว จึงให้พิมพ์ขึ้นอีกตามฉบับเดิม.

พระอมราภิรักขิต

หัวหน้าแผนกตำรา

มหามกุฏราชวิทยาลัย

๑๐ มิถุนายน ๒๔๙๐

ภิกขุปาฏิโมกข์
บาลี - แปล

อุโปสถกรณโต[๑] ปุพฺเพ
นววิธํ ปุพฺพกิจฺจํ กาตพฺพํ โหติ.
ตณฺฐานสมฺมชฺชนญฺจ
ตตฺถ ปทีปุชฺชลนญฺจ
อาสนปญฺญปนญฺจ
ปานียปริโภชนียูปฏฺฐปนญฺจ
ฉนฺทารหานํ ภิกฺขูนํ ฉนฺทาหรณญฺจ [๒]
เตสญฺเญว อกตุโปสถานํ ปาริสุทฺธิยาปิ
อาหรณญฺจ
อุตุกฺขานญฺจ
ภิกฺขุคณนา จ
ภิกฺขุนีนโมวาโท จาติ.[๓]
ตตฺถ ปุริมานิ จตฺตาริ

ก่อนแต่ทำอุโบสถ
พึงทำบุรพกิจ ๙ ประการ
คือ กวาดสถานที่ทำอุโบสถนั้น ๑
จุดประทีปในที่นั้น ๑
แต่งตั้งอาสนะ ๑
ตั้งน้ำฉันน้ำใช้ ๑
นำฉันทะของภิกษุผู้ควรแก่ฉันทะ ๑
นำปาริสุทธิของเธอผู้ลงทำอุโบสถไม่ได้ ๑

บอกฤดู ๑
นับภิกษุ ๑
สอนพวกภิกษุณี ๑
ในบุรพกิจ ๙ นั้น ๔ เบื้องต้น

ภิกฺขูนํ วตฺตํ ชานนฺเตหิ อารามิเกหิปิ ภิกฺขูหิปิ[๔]
กตานิ ปรินิฏฺฐิตานิ โหนฺติ.

ฉนฺทาหรณ ปาริสุทฺธิ[๕] อาหรณานิ ปน อิมิสฺสํ สีมายํ หตฺถปาสํ วิชหิตฺวา นิสินฺนานํ ภิกฺขูนํ อภาวโต นตฺถิ.

อุตุกฺขานํ นาม เอตฺตกํ อติกฺกนฺตํ, เอตฺตกํ อวสิฏฺฐนฺติ เอวํ อุตุอาจิกฺขนํ: อุตูนีธ ปน สาสเน เหมนฺตคิมฺหวสฺสานานํ วเสน ตีณิ โหนฺติ,
อยํ เหมนฺโต[๖]ตุ,
อสฺมิญฺจ อุตุมฺหิ อฏฺฐ อุโปสถา,
อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต

อันคนเฝ้าอาราม และภิกษุทั้งหลายผู้รู้วัตร
ของพวกภิกษุ
ทำสำเร็จแล้ว.

ส่วนการนำฉันทะนำปาริสุทธิไม่มี เพราะภิกษุทั้งหลาย ผู้นั่งเว้นหัตถบาสในสีมานี้ไม่มี

การบอกฤดูโดยนัยดังนี้ว่า ล่วงเท่านี้
เหลือเท่านี้ ชื่อว่าบอกฤดู
ก็ในศาสนานี้มี ๓ ฤดู ด้วยอำนาจแห่ง ฤดู
หนาว ฤดูร้อน ฤดูฝน.
ก็ฤดูนี้ เป็นฤดูหนาว
ในฤดูหนาวนี้ มี ๘ อุโบสถ
อุโบสถหนึ่งถึงด้วยปักข์อันนี้

สตฺต อุโปสถา อวสิฏฺฐา[๗] อิติ เอวํ สพฺเพหิ อายสฺมนฺเตหิ อุตุกฺขานํ ธาเรตพฺพํ. (รับว่า เอวํ ภนฺเต[*] **พร้อมกัน**)

ภิกฺขุคณนา นาม อิมสฺมึ อุโปสถคฺเค อุโปสถตฺถาย[๘] สนฺนิปติตา ภิกฺขู เอตฺตกาติ ภิกฺขูนํ คณนา.

อิมสฺมิมฺปน อุโปสถคฺเค[๙] จตฺตาโร[๑๐] ภิกฺขู สนฺนิปติตา โหนฺติ.

อิติ สพฺเพหิ อายสฺมนฺเตหิ ภิกฺขุคณนาปิ ธาเรตพฺพา. (รับว่า เอวํ ภนฺเต[*] **พร้อมกัน**)

ภิกฺขุนีนโมวาโท ปน อิทานิ ตาสํ นตฺถิตาย นตฺถิ.

ยังเหลือ ๗ อุโบสถ ท่านทั้งปวง พึงจำการบอกฤดูอย่างนี้ ด้วยประการฉะนี้.

การนับภิกษุโดยนัยนี้ว่า ภิกษุทั้งหลายผู้ประชุมกัน เพื่อประสงค์ทำอุโบสถในโรงอุโบสถนี้ เท่านี้รูป ดังนี้ ชื่อว่าการนับภิกษุ. ก็ในโรงอุโบสถนี้ มีภิกษุประชุมกัน ๔ รูป.

ท่านทั้งปวงพึงจำแม้การนับภิกษุ ด้วยประการฉะนี้.

ก็การสอนภิกษุณีไม่มี เพราะพวกภิกษุณีนั้น ในเวลานี้ไม่มี.

อิติ สกรโณกาสานํ ปุพฺพกิจฺจานํ กตตฺตา, นิกฺกรโณกาสานํ ปุพฺพกิจฺจานํ ปกติยา ปรินิฏฺฐิตตฺตา,
เอวนฺตํ นววิธํ ปุพฺพกิจฺจํ ปรินิฏฺฐิตํ โหติ.

นิฏฺฐิเต จ ปุพฺพกิจฺเจ
สเจ โส ทิวโส จาตุทฺทสีปณฺณรสี-สามคฺคีนมญฺญตโร
ยถาชฺช อุโปสโถ[๑๑] ปณฺณรโส[๑๒]
ยาวติกา จ ภิกฺขู กมฺมปฺปตฺตา สงฺฆุโป-สถารหา จตฺตาโร[๑๓] วา ตโต วา อติเรกา ปกตตฺตา ปาราชิกํ อนาปนฺนา

เพราะบุรพกิจซึ่งมีโอกาสพอจะทำ ได้ทำแล้ว เพราะให้บุรพกิจ ซึ่งหมดโอกาสจะทำ สำเร็จไปเรียบร้อยแล้วตามปรกติ ด้วยประการฉะนี้. บุรพกิจ ๙ ประการนั้น จึงเป็นอันสำเร็จเรียบร้อยแล้วด้วยประการอย่างนี้.

ก็เมื่อบุรพกิจสำเร็จแล้ว

ถ้าวันนั้นเป็นวันจาตุททสี หรือวันปัณณรสี หรือเป็นวันสามัคคี วันใดวันหนึ่ง

เช่นอุโบสถวันนี้ที่ ๑๕

ก็แลภิกษุผู้ควรแก่สังฆอุโบสถ พอทำสำเร็จได้ มีกำหนด ๔ รูปก็ดี เกินกว่านั้นก็ดี เป็นปกตัตต์ ไม่ต้องปาราชิก

สงฺเฆน วา อนุกฺขิตฺตา,
เต จ โข หตฺถปาสํ อวิชหิตฺวา
เอกสีมายํ ฐิตา,
เตสญฺจ วิกาลโภชนาทิวเสน วตฺถุสภาคา-
ปตฺติโย เจ น วิชฺชนฺติ;
เตสญฺจ หตฺถปาเส หตฺถปาสโต พหิกรณ-
วเสน วชฺเชตพฺโพ โกจิ วชฺชนียปุคฺคโล
เจ นตฺถิ.
เอวนฺตํ อุโปสถกมฺมํ[๑๔] อิเมหิ จตูหิ
ลกฺขเณหิ สงฺคหิตํ ปตฺตกลฺลํ นาม โหติ
กาตุํ ยุตฺตรูปํ.

หรือไม่ถูกสงฆ์ยกวัตร
ทั้งเธอไม่ละหัตถบาสแล
ตั้งอยู่ในสีมาเดียวกัน
และถ้าเธอไม่มีสภาคาบัติโดยวัตถุ เพราะฉันอาหารในเวลาวิกาลเป็นต้น
และถ้าไม่มีบุคคลควรเว้นไร ๆ ในหัตถบาสซึ่งควรเว้น ด้วยกันไว้เสียภายนอกหัตถบาส

อุโบสถกรรมนั้น กำหนดแล้วด้วยลักษณะทั้ง ๔ นี้ ชื่อว่ามีความพร้อมพรั่งถึงที่แล้ว สมควรทำได้ ด้วยประการฉะนี้.

อุโปสถกมฺมสฺส[๑๕] ปตฺตกลฺลตฺตํ วิทิตฺวา อิทานิ กริยมาโน อุโปสโถ สงฺเฆน อนุ-มาเนตพฺโพ[๑๖].

(รับว่า **เอวํ ภนฺเต*** พร้อมกัน)

ในลำดับนี้ ท่านผู้มีอาวุโสอยู่ในที่ประชุมนั้น พึงกล่าว อัชเฌสนา ดังนี้

(คำอัชเฌสนา)

ปุพฺพกรณปุพฺพกิจฺจานิ สมาเปตฺวา

อิมสฺส นิสินฺนสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส อนุมติยา ปาฏิโมกฺขํ อุทฺเทสิตุํ[๑๗]** อชฺเฌสนํ กโรมิ.**

---

* ถ้าผู้สวดอ่อนพรรษากว่า พึงเว้นคำว่า "ภนฺเต" เสีย.

* * ใช้ว่า อุทฺทิสิตุํ ก็มี.

สงฆ์ทราบความพร้อมพรั่งถึงที่แห่งอุโบสถกรรมแล้ว พึงให้อนุมัติอุโบสถที่จะกระทำ ณ กาลบัดนี้.

จบบุรพกิจ

(คำเชื้อเชิญ)

ข้าพเจ้าขออัชเฌสนา (เชื้อเชิญ) เพื่อสวดปาฏิโมกข์ โดยอนุมัติแห่งภิกษุสงฆ์ผู้ทำบุรพกรณ์บุรพกิจเสร็จแล้ว นั่งอยู่นี้.

อธิบายวิธีเปลี่ยนบุรพกิจตามลำดับเลข

---

๑. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **ปวารณา-กรณโต.**

๒. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **อกตปวารณานํ ปวารณายปิ.**

๓. ถ้ากลางวัน พึงว่า **ตตฺถ ปุริเมสุ จตูสุ กิจฺเจสุ ปทีปกิจฺจํ อิทานิ สุริยาโลกสฺส อตฺถิตาย นตฺถิ,[๑] อปรานิ ตีณิ.**

๔. ถ้ารูปเดียว พึงว่า **ภิกฺขูนํ วตฺตํ ชานตา "ภิกฺขุนา"** ถ้าภิกษุหลายรูป ไม่มีอารามิกะ พึงว่าแต่ **ภิกฺขูหิ** เท่านั้น.

---

๑. ใช้ว่า . . . อตฺถิตาย ปทีปกิจฺจํ นตฺถิ ก็มี.

๕. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **ปวารณา-อาหรณานิ.**

๖. ถ้าเป็นคิมหฤดู พึงว่า **คิมฺโหตุ** ถ้าเป็นวัสสานฤดู พึงว่า **วสฺสาโนตุ.**

๗. นี้เป็นฤดูที่ไม่มีอธิกมาส ไม่มีปวารณา และเป็นอุโบสถต้น คืออุโบสถที่ ๑ ถ้าเป็นอุโบสถที่ ๒ คือล่วงแล้ว ๑ ปัจจุบัน ๑ ยังเหลืออยู่อีก ๖ พึงว่า **อฏฺฐ อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เอโก อุโปสโถ อติกฺกนฺโต, ฉ อุโปสถา อวสิฏฺฐา,** ถ้าล่วงแล้ว ๒-๓-๔-๕-๖ อุโบสถ ยังเหลืออยู่ ๕-๔-๓-๒-๑ อุโบสถ พึงว่า **อฏฺฐ อุโปสถา, อิมินา**

ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต,

เทฺว
ตโย
จตฺตาโร — อุโปสถา อติกฺกนฺตา,
ปญฺจ
ฉ

ปญฺจ
จตฺตาโร — อุโปสถา อวสิฏฺฐา,
ตโย
เทฺว

เอโก อุโปสโถ อวสิฏฺโฐ,

ถ้าล่วงแล้ว ๗ อุโบสถ ปัจจุบัน ๑ รวมเป็น ๘ อุโบสถบริบูรณ์ พึงว่า **อฏฺฐ**

อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตฺต อุโปสถา อติกฺกนฺตา, อฏฺฐ อุโปสถา ปริปุณฺณา. ถ้าฤดูที่มีอธิกมาส พึงว่า **อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, นว อุโปสถา อวสิฏฺฐา.** อุโบสถที่ ๒ - ๓ ฯ ล ฯ ที่ ๑๐ ก็ให้เปลี่ยนทำนองเดียวกันกับฤดูที่ไม่มีอธิกมาส ต่างกันแต่ที่ต้องเติมคำว่า **อธิกมาสวเสน** เข้าข้างหน้าเสมอเท่านั้น.

ฤดูที่ไม่มีอธิกมาส แต่มีปวารณา อุโบสถที่ ๑ ให้เปลี่ยนว่า **สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก**

อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐา. ถ้าล่วงแล้ว ๕ อุโบสถ ปัจจุบันเป็นวันปวารณา ยังมีอีก ๒ อุโบสถ พึงเปลี่ยนว่า **สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอกา ปวารณา สมฺปตฺตา, ปญฺจ อุโปสถา อติกฺกนฺตา, เทฺว อุโปสถา อวสิฏฺฐา.** ถ้าเป็นอุโบสถที่สุด คือล่วงแล้ว ๖ อุโบสถ กับปวารณา ๑ ปัจจุบัน ๑ พึงเปลี่ยนว่า **สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อติกฺกนฺตา, สตฺต จ**

อุโปสถา เอกา จ ปวารณา ปริปุณฺณา. ถ้าฤดูที่มีอธิกมาส และปวารณาด้วยอุโบสถที่ ๑ พึงเปลี่ยนว่า **อธิกมาสวเสน นว จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, อฏฺฐ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐา.** อุโบสถต่อไป ก็พึงเปลี่ยนทำนองเดียวกันกับฤดูที่ไม่มีอธิกมาส มีแต่ปวารณา ต่างแต่เติมคำว่า **อธิกมาสวเสน** เข้าข้างหน้าเสมอเท่านั้น.

๘. ถ้าวันปวารณา พึงว่า **ปวารณคฺเค ปวารณตฺถาย.**

๙. ถ้าวันปวารณา พึงว่า **ปวารณคฺเค.**

๑๐. นี้ภิกษุ ๔ รูป ถ้า ๕ รูปว่า **ปญฺจ ภิกฺขู.** ๖ รูปว่า **ฉ ภิกฺขู.** ๗ รูปว่า **สตฺต ภิกฺขู.** ๘ รูปว่า **อฏฺฐ ภิกฺขู.** ๙ รูปว่า **นว ภิกฺขู.** ๑๐ รูปว่า **ทส ภิกฺขู** ฯ ล ฯ ๑๙ รูปว่า **เอกูนวีสติ ภิกฺขู.** ๒๐ รูปว่า **วีสติ ภิกฺขู.** เช่นนี้เป็นต้น คือให้เปลี่ยนตามจำนวนภิกษุ ที่มาประชุมในโรงอุโบสถ.

๑๑. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **ยถาชฺช ปวารณา.**

๑๒. ถ้าเป็นอุโบสถที่ ๑๔ ว่า **จาตุทฺทโส** ถ้าเป็นวันปวารณาที่ ๑๔ ว่า **จาตุทฺทสี** วันปวารณาที่ ๑๕ ว่า **ปณฺณรสี.**

๑๓. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **สงฺฆ-ปวารณารหา ปญฺจ วา.**

๑๔. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **เอวนฺตํ ปวารณากมฺมํ.**

๑๕. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **ปวารณา-กมฺมสฺส.**

๑๖. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **อิทานิ กริยมานา ปวารณา สงฺเฆน อนุมาเน-ตพฺพา.**

๑๗. ถ้าเป็นวันปวารณา พึงว่า **ปวารณา-ญตฺตึ ธเปตุํ.**

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อชฺชุโปสโถ ปณฺณรโส[๑]. ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สงฺโฆ อุโปสถํ กเรยฺย, ปาฏิโมกฺขํ อุทฺทิเสยฺย.

กึ สงฺฆสฺส ปุพฺพกิจฺจํ, ปาริสุทฺธึ อายสฺมนฺโต อาโรเจถ, ปาฏิโมกฺขํ อุทฺทิสิสฺสามิ ตํ สพฺเพว สนฺตา สาธุกํ สุโณม มนสิกโรม.

---

๑. ถ้า ๑๔ ค่ำ พึงว่า "จาตุทฺทโส"

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น.

ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า
อุโบสถวันนี้ที่ ๑๕
ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว
สงฆ์พึงทำอุโบสถ
พึงแสดงซึ่งปาฏิโมกข์.

บุรพกิจอะไร ๆ ของสงฆ์ก็ทำสำเร็จแล้ว[๑] ท่านทั้งหลายพึงบอกความบริสุทธิ์ ข้าพเจ้าจักแสดงซึ่งปาฏิโมกข์.
พวกเราบรรดาที่มีอยู่ทั้งหมด จงฟัง จงใส่ใจซึ่งปาฏิโมกข์นั้น ให้สำเร็จประโยชน์.

---

๑. ที่จริงเป็นการถามสอบอีกครั้งว่า บุรพกิจที่สงฆ์จะพึงทำ สงฆ์ทำสำเร็จแล้วหรือ.

ยสฺส สิยา อาปตฺติ,
โส อาวิกเรยฺย,
อสนฺติยา อาปตฺติยา ตุณฺหี ภวิตพฺพํ.
ตุณฺหีภาเวน โข ปนายสฺมนฺเต ปริสุทฺธาติ เวทิสฺสามิ.
ยถา โข ปน ปจฺเจกปุฏฺฐสฺส เวยฺยากรณํ โหติ, เอวเมวํ เอวรูปาย ปริสาย ยาวตติยํ อนุสฺสาวิตํ โหติ.
โย ปน ภิกฺขุ ยาวตติยํ อนุสฺสาวิยมาเน สรมาโน
สนฺตึ อาปตฺตึ นาวิกเรยฺย,
สมฺปชานมุสาวาทสฺส โหติ,
สมฺปชานมุสาวาโท โข ปนายสฺมนฺโต

ผู้ใดหากมีอาบัติ
ผู้นั้นก็พึงเปิดเผยเสีย
เมื่ออาบัติไม่มี ก็พึงนิ่งอยู่
ก็เพราะความเป็นผู้นิ่งแล ข้าพเจ้าจักทราบ
ท่านทั้งหลายว่า เป็นผู้บริสุทธ์.
ก็การสวดประกาศให้ได้ยินมีกำหนด ๓ ครั้ง*
ในบริษัทเห็นปานนี้อย่างนี้ เป็นเหมือนถูก
ถามตอบเฉพาะองค์ ๆ.
ก็ภิกษุใดเมื่อสวดประกาศจบครั้งที่ ๓ ระลึก
(อาบัติ) ได้อยู่
ไม่พึงเปิดเผยอาบัติซึ่งมีอยู่
สัมปชานมุสาวาททุกกฏ ย่อมมีแก่เธอนั้น
ท่านทั้งหลาย ก็สัมปชานมุสาวาทแล

อนฺตรายิโก ธมฺโม วุตฺโต ภควตา;

ตสฺมา สรมาเนน ภิกฺขุนา อาปนฺเนน วิสุทฺธาเปกฺเขน
สนฺตี อาปตฺติ อาวิกาตพฺพา.
อาวิกตา หิสฺส ผาสุ โหติ.

นิทานํ นิฏฺฐิตํ.

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า เป็นธรรมทำอันตราย.

เพราะฉะนั้น เมื่อภิกษุต้องอาบัติแล้วระลึกได้ หวังความบริสุทธิ์

พึงเปิดเผยอาบัติซึ่งมีอยู่

เพราะเปิดเผยอาบัติแล้ว ความสบายย่อมมีแก่เธอ.

ข้อความเบื้องต้น จบ.

ตตฺริเม จตฺตาโร ปาราชิกา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขูนํ สิกฺขาสาชีวสมาปนฺโน

สิกฺขํ อปฺปจฺจกฺขาย
ทุพฺพลฺยํ อนาวิกตฺวา

เมถุนํ ธมฺมํ ปฏิเสเวยฺย
อนฺตมโส ติรจฺฉานคตายปิ,
ปาราชิโก โหติ อสํวาโส.

อาบัติทั้งหลายชื่อว่าปาราชิก ๔ เหล่านี้ ย่อมมาสู่อุทเทส ในปาฏิโมกข์นั้น.

๑. อนึ่ง ภิกษุใดถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเนียมเลี้ยงชีพร่วมกัน ของภิกษุทั้งหลายแล้ว
ไม่กล่าวคืนสิกขา
ไม่ได้ทำให้แจ้งความเป็นผู้ถอยกำลัง (คือความท้อแท้)
พึงเสพเมถุนธรรม
โดยที่สุดแม้ในดิรัจฉานตัวเมีย
ภิกษุนี้เป็นปาราชิก ไม่มีสังวาส (คือธรรมเป็นเหตุอยู่ร่วมกับภิกษุอื่น)

๒. โย ปน ภิกฺขุ คามา วา อรญฺญา วา อทินฺนํ เถยฺยสงฺขาตํ อาทิเยยฺย,

ยถารูเป อทินฺนาทาเน ราชาโน โจรํ คเหตฺวา หเนยฺยุํ วา พนฺเธยฺยุํ วา ปพฺพาเชยฺยุํ วา "โจโรสิ พาโลสิ มูฬฺโหสิ เถโนสีติ;

ตถารูปํ ภิกฺขุ อทินฺนํ อาทิยมาโน,

อยมฺปิ ปาราชิโก โหติ อสํวาโส.

๓. โย ปน ภิกฺขุ สญฺจิจฺจ มนุสฺส-วิคฺคหํ ชีวิตา โวโรเปยฺย,

๒. อนึ่ง ภิกษุใดถือเอาทรัพย์อัน เจ้าของไม่ได้ให้ เป็นส่วนโจรกรรม จาก บ้านก็ดี จากป่าก็ดี

พระราชาจับโจรได้แล้ว ฆ่าเสียบ้าง จำขัง ไว้บ้าง เนรเทศเสียบ้าง ด้วยปรับโทษว่า เจ้าเป็นโจร เจ้าเป็นคนพาล เจ้าเป็นคนหลง เจ้าเป็นคนขโมย ดังนี้ เพราะถือเอาทรัพย์ อันเจ้าของไม่ได้ให้เห็นปานใด

ภิกษุถือเอาทรัพย์อันเจ้าของไม่ได้ให้เห็นปาน นั้น

แม้ภิกษุนี้ ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้.

๓. อนึ่ง ภิกษุใดแกล้งพรากกาย มนุษย์จากชีวิต

สตฺถหารกํ วาสฺส ปริเยเสยฺย,

มรณวณฺณํ วา สํวณฺเณยฺย,
มรณาย วา สมาทเปยฺย
"อมฺโภ ปุริส กึ ตุยฺหิมินา ปาปเกน
ทุชฺชีวิเตน, มตนฺเต ชีวิตา เสยฺโยติ;

อิติ จิตฺตมโน จิตฺตสงฺกปฺโป
อเนกปริยาเยน มรณวณฺณํ วา สํวณฺเณยฺย,
มรณาย วา สมาทเปยฺย;
อยมฺปิ ปาราชิโก โหติ อสํวาโส.

หรือแสวงหาศัสตราอันจะนำ (ชีวิต) เสีย
ให้แก่กายมนุษย์นั้น
หรือพรรณนาคุณแห่งความตาย
หรือชักชวนเพื่ออันตาย
ด้วยคำว่า "แน่ะนายผู้เป็นชาย มีประโยชน์
อะไรแก่ท่านด้วยชีวิตอันชั่วนี้ ท่านตายเสีย
ดีกว่าเป็นอยู่" ดังนี้
เธอมีจิตใจ มีจิตดำริอย่างนี้
พรรณนาคุณแห่งความตายก็ดี ชักชวนเพื่อ
อันตายก็ดี โดยหลายนัย
แม้ภิกษุนี้ ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้.

๔. โย ปน ภิกฺขุ อนภิชานํ อุตฺตริมนุสฺสธมฺมํ อตฺตูปนายิกํ อลมริยญาณทสฺสนํ สมุทาจเรยฺย

"อิติ ชานามิ อิติ ปสฺสามีติ;
ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาหิยมาโน วา อสมนุคฺคาหิยมาโน วา อาปนฺโน วิสุทฺธาเปกฺโข เอวํ วเทยฺย

"อชานเมวํ อาวุโส อวจํ 'ชานามิ' อปสฺสํ 'ปสฺสามิ'

๔. อนึ่ง ภิกษุใดไม่รู้เฉพาะ (คือไม่รู้จริง) กล่าวอวดอุตตริมนุสสธัมม์ อันเป็นความเห็นอย่างประเสริฐ อย่างสามารถน้อมเข้าในตัวว่า
ข้าพเจ้ารู้อย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นอย่างนี้
ครั้นสมัยอื่น แต่นั้น อันผู้ใดผู้หนึ่ง ถือเอาตามก็ตาม[๑] ไม่ถือเอาตามก็ตาม ก็เป็นอันต้องอาบัติแล้ว มุ่งความหมดจด (คือพ้นโทษ) จะพึงกล่าวอย่างนี้ว่า
"แน่ะท่าน ข้าพเจ้าไม่รู้ ได้กล่าวว่ารู้ ไม่เห็น ได้กล่าวว่าเห็น"

---

๑. คือเชื่อก็ตาม ไม่เชื่อก็ตาม แต่ในบทภาชนีย์วิภังค์แก้ความว่า ถูกซักก็ตาม ไม่ถูกซักก็ตาม.

ตุจฺฉํ มุสา วิลปินฺติ,
อญฺญตฺร อธิมานา;
อยมฺปิ ปาราชิโก โหติ อสํวาโส.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต จตฺตาโร ปาราชิกา ธมฺมา,
เยสํ ภิกฺขุ อญฺญตรํ วา อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา น ลภติ ภิกฺขูหิ สทฺธึ สํวาสํ,
ยถา ปุเร; ตถา ปจฺฉา;
ปาราชิโก โหติ อสํวาโส.
ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?

ได้พูดพล่อย ๆ เป็นเท็จเปล่า ๆ
เว้นไว้แต่สำคัญว่าได้บรรลุ
แม้ภิกษุนี้ ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้.

ท่านทั้งหลาย อาบัติปาราชิก ๔ อัน
ข้าพเจ้าได้แสดงขึ้นแล้วแล.
ภิกษุต้องอาบัติเหล่าไรเล่า อันใดอันหนึ่ง
แล้วย่อมไม่ได้สังวาสกับด้วยภิกษุทั้งหลาย
เหมือนอย่างแต่ก่อน
เป็นปาราชิก ไม่มีสังวาส.
ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลาย ในข้อเหล่านั้น
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต;
ตสฺมา ตุณฺหี,
เอวเมตํ ธารยามิ.

ปาราชิกุทฺเทโส นิฏฺฐิโต.

ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ในข้อเหล่านี้แล้ว
เหตุนั้น จึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

ปาราชิกุทเทส จบ.

โบราณท่านสอนว่า เมื่อจบอุทเทสหนึ่ง ๆ ให้นึกรับด้วยใจว่า ปริสุทฺเธตฺถาหํ เราบริสุทธิ์แล้วในข้อเหล่านี้.

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต เตรส สงฺฆาทิเสสา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. สญฺเจตนิกา สุกฺกวิสฏฺฐิ,
อญฺญตฺร สุปินนฺตา
สงฺฆาทิเสโส.

๒. โย ปน ภิกฺขุ โอติณฺโณ วิปริณเตน จิตฺเตน มาตุคาเมน สทฺธึ กายสํสคฺคํ สมาปชฺเชยฺย,
หตฺถคาหํ วา เวณิคาหํ วา
อญฺญตรสฺส วา อญฺญตรสฺส วา องฺคสฺส ปรามสนํ,
สงฺฆาทิเสโส.

ท่านทั้งหลาย อาบัติชื่อสังฆาทิเสส ๑๓ เหล่านี้แล ย่อมมาสู่อุทเทส.

๑. ปล่อยสุกกะเป็นไปด้วยความจงใจ เว้นไว้แต่ฝัน
เป็นสังฆาทิเสส.

๒. อนึ่ง ภิกษุใดกำหนัดแล้ว มีจิตแปรปรวนแล้ว ถึงความเคล้าคลึง ด้วยกายกับมาตุคาม
จับมือก็ตาม จับช้องผมก็ตาม
ลูบคลำอวัยวะอันใดอันหนึ่งก็ตาม

เป็นสังฆาทิเสส.

๓. โย ปน ภิกฺขุ โอติณฺโณ วิปริณเตน จิตฺเตน มาตุคามํ ทุฏฺฐุลฺลาหิ วาจาหิ
โอภาเสยฺย,
ยถาตํ ยุวา ยุวตึ เมถุนูปสญฺหิตาหิ;
สงฺฆาทิเสโส.

๔. โย ปน ภิกฺขุ โอติณฺโณ วิปริณเตน จิตฺเตน มาตุคามสฺส สนฺติเก อตฺตกาม-ปาริจริยาย วณฺณํ ภาเสยฺย "เอตทคฺคํ ภคินิ ปาริจริยานํ, ยา มาทิสํ สีลวนฺตํ กลฺยาณธมฺมํ พฺรหฺมจารึ เอเตน ธมฺเมน ปริจเรยฺยาติ เมถุนูปสญฺหิเตน,

๓. อนึ่ง ภิกษุใดกำหนัดแล้ว มีจิตแปรปรวนแล้ว พูดเคาะมาตุคามด้วยวาจาชั่วหยาบ
เหมือนชายหนุ่มพูดเคาะหญิงสาว ด้วยวาจาพาดพิงเมถุน
เป็นสังฆาทิเสส.

๔. อนึ่ง ภิกษุใดกำหนัดแล้ว มีจิตแปรปรวนแล้ว กล่าวคุณแห่งการบำเรอตนด้วยกามในสำนักมาตุคาม ด้วยถ้อยคำพาดพิงเมถุนว่า "น้องหญิง หญิงใดบำเรอผู้ประพฤติพรหมจรรย์ มีศีลมีกัลยาณธรรมเช่นเราด้วยธรรมนั่น นั่นเป็นยอดแห่งความบำเรอทั้งหลาย"

สงฺฆาทิเสโส.

๔. โย ปน ภิกฺขุ สญฺจริตฺตํ สมาปชฺเชยฺย อิตฺถิยา วา ปุริสมตึ ปุริสสฺส วา อิตฺถีมตึ ชายตฺตเน วา ชารตฺตเน วา อนฺตมโส ตํ ขณิกายปิ,

สงฺฆาทิเสโส.

๖. สญฺญาจิกาย ปน ภิกฺขุนา กุฏึ การยมาเนน อสฺสามิกํ อตฺตุทฺเทสํ ปมาณิกา กาเรตพฺพา;
ตตฺริทํ ปมาณํ:

เป็นสังฆาทิเสส.

๕. อนึ่ง ภิกษุใด ถึงความเป็นผู้เที่ยวสื่อ (บอก) ความประสงค์ของชายแก่หญิงก็ดี (บอก) ความประสงค์ของหญิงแก่ชายก็ดี ในความเป็นเมียก็ตาม ในความเป็นชู้ก็ตาม โดยที่สุด (บอก) แม้แก่หญิงแพศยา อันจะพึงอยู่ร่วมชั่วขณะ
เป็นสังฆาทิเสส.

๖. อนึ่ง ภิกษุจะให้ทำกุฎี อันหาเจ้าของมิได้ เฉพาะตนเอง ด้วยอาการขอเอาเอง พึงทำให้ได้ประมาณ;
นี้ประมาณในอันทำกุฎีนั้น

ทีฆโส ทฺวาทส วิทตฺถิโย สุคตวิทตฺถิยา, ติริยํ สตฺตนฺตรา.
ภิกฺขู อภิเนตพฺพา วตฺถุเทสนาย;
เตหิ ภิกฺขูหิ วตฺถุํ เทเสตพฺพํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ.
สารมฺเภ เจ ภิกฺขุ วตฺถุสฺมึ อปริกฺกมเน สญฺญาจิกาย กุฏึ กาเรยฺย,
ภิกฺขู วา อนภิเนยฺย วตฺถุเทสนาย,
ปมาณํ วา อติกฺกาเมยฺย,
สงฺฆาทิเสโส.

๗. มหลฺลกมฺปน ภิกฺขุนา วิหารํ การยมาเนน สสฺสามิกํ อตฺตุทฺเทสํ ภิกฺขู อภิเนตพฺพา วตฺถุเทสนาย;

โดยยาว ๑๒ คืบ โดยกว้าง ๗ คืบ ด้วยคืบสุคต (วัด) ในร่วมใน.
พึงนำภิกษุทั้งหลายไป เพื่อแสดงที่
ภิกษุเหล่านั้น พึงแสดงที่อันไม่มีผู้จองไว้อันมีชานรอบ.
หากภิกษุให้ทำกุฎีด้วยการขอเอาเอง ในที่อันมีผู้จองไว้ อันหาชานรอบมิได้
หรือไม่นำภิกษุทั้งหลายไป เพื่อแสดงที่
หรือทำให้ล่วงประมาณ
เป็นสังฆาทิเสส.

๗. อนึ่ง ภิกษุจะให้ทำวิหารใหญ่อันมีเจ้าของ เฉพาะตนเอง พึงนำภิกษุทั้งหลายไป เพื่อแสดงที่

เตหิ ภิกฺขูหิ วตฺถุ เทเสตพฺพํ อนารมฺภํ สปริกฺกมนํ.
สารมฺเภ เจ ภิกฺขุ วตฺถุสฺมึ อปริกฺกมเน มหลฺลกํ วิหารํ กาเรยฺย,
ภิกฺขู วา อนภิเนยฺย วตฺถุเทสนาย,
สงฺฆาทิเสโส.

๘. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ทุฏฺโฐ โทโส อปฺปตีโต อมูลเกน ปาราชิเกน ธมฺเมน อนุทฺธํเสยฺย
"อปฺเปว นาม นํ อิมมฺหา พฺรหฺมจริยา จาเวยฺยนฺติ.

ภิกษุเหล่านั้น พึงแสดงที่อันไม่มีผู้จองไว้ อันมีชานรอบ
หากภิกษุให้ทำวิหารใหญ่ในที่มีผู้จองไว้ หาชานรอบมิได้
หรือไม่นำภิกษุทั้งหลายไป เพื่อแสดงที่ เป็นสังฆาทิเสส.

๘. อนึ่ง ภิกษุใดขัดใจ มีโทสะไม่แช่มชื่น ตามกำจัด (คือโจท) ภิกษุด้วยอาบัติมีโทษถึงปาราชิก อันหามูลมิได้
ด้วยหมายว่า "แม้ไฉนเราจะยังเธอให้เคลื่อนจากพรหมจรรย์นี้ได้"

ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาหิยมาโน วา อสมนุคฺคาหิยมาโน วา,

อมูลกญฺเจว ตํ อธิกรณํ โหติ,
ภิกฺขุ จ โทสํ ปติฏฺฐาติ,
สงฺฆาทิเสโส.

๙. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ทุฏฺโฐ โทโส อปฺปตีโต อญฺญภาคิยสฺส อธิกรณสฺส กิญฺจิ เทสํ เลสมตฺตํ อุปาทาย ปาราชิเกน ธมฺเมน อนุทฺธํเสยฺย
"อปฺเปว นาม นํ อิมมฺหา พฺรหฺมจริยา จาเวยฺยนฺติ.

ครั้นสมัยอื่น แต่นั้น อันผู้ใดผู้หนึ่งถือเอาตาม ก็ตาม ไม่ถือเอาตามก็ตาม (คือเชื่อก็ตาม ไม่เชื่อก็ตาม)
แต่อธิกรณ์นั้น เป็นเรื่องหามูลมิได้
และภิกษุย่อมยันอิงโทสะ
เป็นสังฆาทิเสส.

๙. อนึ่ง ภิกษุใดขัดใจ มีโทสะไม่แช่มชื่น ถือเอาเอกเทศบางแห่ง แห่งอธิกรณ์อันเป็นเรื่องอื่นให้เป็นเพียงเลศ ตามกำจัดภิกษุด้วยธรรมอันมีโทษถึงปาราชิก
ด้วยหมายว่า "แม้ไฉนเราจะยังเธอให้เคลื่อนจากพรหมจรรย์นี้ได้"

ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาหิยมาโน วา อสมนุคฺคาหิยมาโน วา,

อญฺญภาคิยญฺเจว ตํ อธิกรณํ โหติ,
โกจิ เทโส เลสมตฺโต อุปาทินฺโน
ภิกฺขุ จ โทสํ ปติฏฺฐาติ,
สงฺฆาทิเสโส.

๑๐. โย ปน ภิกฺขุ สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย ปรกฺกเมยฺย
เภทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ สมาทาย ปคฺคยฺห ติฏฺเฐยฺย.
โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย

ครั้นสมัยอื่น แต่นั้น อันผู้ใดผู้หนึ่งถือเอาตาม
ก็ตาม ไม่ถือเอาตามก็ตาม (คือเชื่อก็ตาม
ไม่เชื่อก็ตาม)
แต่อธิกรณ์นั้นเป็นเรื่องอื่น
เอกเทศบางแห่ง เธอถือเอาพอเป็นเลศ
และภิกษุย่อมยันอิงโทสะ
เป็นสังฆาทิเสส.

๑๐. อนึ่ง ภิกษุใด ตะเกียกตะกายเพื่อ
ทำลายสงฆ์ผู้พร้อมเพรียง
หรือถือเอาอธิกรณ์ (คือเรื่อง) อันเป็นเหตุ
แตกกัน ยกย่องยันอยู่
ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้

"มา อายสฺมา สมคฺคสฺส สงฺฆสฺส เภทาย
ปรกฺกมิ, เภทนสํวตฺตนิกํ วา อธิกรณํ
สมาทาย ปคฺคยฺห อฏฺฐาสิ;
สเมตายสฺมา สงฺเฆน,
สมคฺโค หิ สงฺโฆ สมฺโมทมาโน
อวิวทมาโน เอกุทฺเทโส ผาสุ วิหรตีติ.

เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน
ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย,
โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตพฺโพ
ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย;

ว่า "ท่านอย่าได้ตะเกียกตะกาย เพื่อทำลายสงฆ์ผู้พร้อมเพรียง หรืออย่าได้ถือเอาอธิกรณ์อันเป็นเหตุแตกกัน ยกย่องยันอยู่ ขอท่านจงพร้อมเพรียงด้วยสงฆ์

เพราะว่าสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกัน ปรองดองกัน ไม่วิวาทกัน มีอุทเทสเดียวกัน (คือฟังพระปาฏิโมกข์ร่วมกัน) ย่อมอยู่ผาสุก"

และภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้นเทียว

ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงสวดสมนุภาส (คือประกาศห้าม) กว่าจะครบ ๓ จบ

เพื่อให้สละกรรมนั้นเสีย

สมนุภาสิยมาโน ตํ
ปฏินิสฺสชฺเชยฺย,
อิจฺเจตํ กุสลํ;
โน เจ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย,
สงฺฆาทิเสโส.

๑๑. ตสฺเสว โข ปน ภิกฺขุสฺส ภิกฺขู โหนฺติ อนุวตฺตกา วคฺควาทกา,
เอโก วา เทฺว วา ตโย วา,
เต เอวํ วเทยฺยุํ,
"มา อายสฺมนฺโต เอตํ ภิกฺขุํ กิญฺจิ อวจุตฺถ
ธมฺมวาที เจโส ภิกฺขุ,
วินยวาที เจโส ภิกฺขุ,

หากเธอถูกสวดสมนุภาส กว่าจะครบ ๓ จบ
อยู่ สละกรรมนั้นเสีย
สละได้อย่างนี้ นั่นเป็นการดี
หากเธอไม่สละเสีย
เป็นสังฆาทิเสส.

๑๑. อนึ่ง มีภิกษุผู้ประพฤติตาม ผู้พูดเข้ากันของภิกษุนั้นแล
๑ รูปบ้าง ๒ รูปบ้าง ๓ รูปบ้าง
เธอทั้งหลายกล่าวอย่างนี้ว่า
"ขอท่านทั้งหลายอย่าได้กล่าวคำอะไร ๆ ต่อภิกษุนั่น
ภิกษุนั่นกล่าวถูกธรรมด้วย
ภิกษุนั่นกล่าวถูกวินัยด้วย

อมฺหากญฺเจโส ภิกฺขุ, ฉนฺทญฺจ รุจิญฺจ
อาทาย โวหรติ,
ชานาติ โน ภาสติ,
อมฺหากมฺเปตํ ขมตีติ.

เต ภิกฺขู ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนียา

"มา อายสฺมนฺโต เอวํ อวจุตฺถ,
น เจโส ภิกฺขุ ธมฺมวาที,
น เจโส ภิกฺขุ วินยวาที,
มา อายสฺมนฺตานมฺปิ สงฺฆเภโท รุจิตฺถ,
สเมตายสฺมนฺตานํ สงฺเฆน,

ภิกษุนั้นถือเอาความพอใจ และความชอบใจ
ของพวกข้าพเจ้ากล่าวด้วย
เธอรู้ (ใจ) ของพวกข้าพเจ้าจึงกล่าว
คำที่เธอกล่าวนั้น ย่อมควร (คือถูกใจ)
แม้แก่พวกข้าพเจ้า."
ภิกษุเหล่านั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าว
อย่างนี้ว่า
"ท่านทั้งหลาย อย่าได้กล่าวอย่างนั้น
ภิกษุนั่น หาใช่ผู้กล่าวถูกธรรมไม่ด้วย
ภิกษุนั่น หาใช่ผู้กล่าวถูกวินัยไม่ด้วย
ความทำลายสงฆ์อย่าได้ชอบแม้แก่พวกท่าน
ขอ(ใจ) ของพวกท่านจงพร้อมเพรียงด้วยสงฆ์

สมคฺโค หิ สงฺโฆ สมฺโมทมาโน
อวิวทมาโน เอกุทฺเทโส ผาสุ วิหรตีติ.
เอวญฺจ เต ภิกฺขู ภิกฺขูหิ วุจฺจมานา
ตเถว ปคฺคณฺเหยฺยุํ.
เต ภิกฺขู ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตพฺพา

ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย;
ยาวตติยญฺเจ สมนุภาสิยมานา ตํ ปฏิ-
นิสฺสชฺเชยฺยุํ
อิจฺเจตํ กุสลํ,
โน เจ ปฏินิสฺสชฺเชยฺยุํ;
สงฺฆาทิเสโส.

เพราะว่าสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงปรองดองกัน
ไม่วิวาทกัน มีอุทเทสเดียวกัน ย่อมอยู่ผาสุก"
และภิกษุเหล่านั้น อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าว
อยู่อย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้นเทียว
ภิกษุเหล่านั้น อันภิกษุทั้งหลาย พึงสวด
สมนุภาสกว่าจะครบ ๓ จบ
เพื่อให้สละกรรมนั้นเสีย
หากเธอทั้งหลายถูกสวดสมนุภาส กว่าจะครบ
๓ จบอยู่ สละกรรมนั้นเสีย
สละได้อย่างนี้ นั่นเป็นการดี
หากเธอทั้งหลายไม่สละเสีย
เป็นสังฆาทิเสส.

๑๒. ภิกฺขุ ปเนว ทุพฺพจชาติโก โหติ,

อุทฺเทสปริยาปนฺเนสุ สิกฺขาปเทสุ ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน อตฺตานํ อวจนียํ กโรติ

"มา มํ อายสฺมนฺโต กิญฺจิ อวจุตฺถ
กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา,
อหมฺปายสฺมนฺเต น กิญฺจิ วกฺขามิ
กลฺยาณํ วา ปาปกํ วา,
วิรมถายสฺมนฺโต มม วจนายาติ,
โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย

๑๒. อนึ่ง ภิกษุเป็นผู้มีสัญชาติแห่งคนว่ายาก
อันภิกษุทั้งหลาย ว่ากล่าวอยู่ถูกทางธรรมในสิกขาบททั้งหลาย อันเนื่องในอุทเทส (คือพระปาฏิโมกข์) ทำตนให้เป็นผู้อันใคร ๆ ว่ากล่าวไม่ได้ ด้วยกล่าวโต้ว่า
"พวกท่านอย่าได้กล่าวอะไร ๆ ต่อเรา เป็นคำดีก็ตาม เป็นคำชั่วก็ตาม
แม้เราก็จะไม่กล่าวอะไร ๆ ต่อพวกท่านเหมือนกัน เป็นคำดีก็ตาม เป็นคำชั่วก็ตาม ขอพวกท่านจงเว้นจากการว่ากล่าวเราเสีย"
ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลาย พึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า

"มา อายสฺมา อตฺตานํ อวจนียํ อกาสิ
วจนียเมว อายสฺมา อตฺตานํ กโรตุ,
อายสฺมาปิ ภิกฺขู วเทตุ สหธมฺเมน,

ภิกฺขูปิ อายสฺมนฺตํ วกฺขนฺติ สหธมฺเมน;

เอวํ สํวฑฺฒา หิ ตสฺส ภควโต ปริสา,

ยทิทํ อญฺญมญฺญวจเนน อญฺญมญฺญ-
วุฏฺฐาปเนนาติ.
เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน
ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย,

"ท่านอย่าได้ทำตนให้เป็นผู้อันใคร ๆ ว่าไม่ได้
ขอท่านจงทำตนให้เขาว่าได้แล
แม้ท่านก็จงว่ากล่าวภิกษุทั้งหลายโดยชอบธรรม
แม้ภิกษุทั้งหลายก็จักว่ากล่าวท่านโดยชอบธรรม
เพราะว่า บริษัทของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นเจริญแล้วด้วยอาการอย่างนี้
คือด้วยว่ากล่าวซึ่งกันและกัน ด้วยเตือนกันและกันให้ออกจากอาบัติ."
และภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้นเทียว

โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตพฺโพ
ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย;
ยาวตติยญฺเจ สมนุภาสิยมาโน ตํ
ปฏินิสฺสชฺเชยฺย.
อิจฺเจตํ กุสลํ,
โน เจ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย,
สงฺฆาทิเสโส.

๑๓. ภิกฺขุ ปเนว อญฺญตรํ คามํ วา
นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหรติ กุลทูสโก
ปาปสมาจาโร,
ตสฺส โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ
เจว สุยฺยนฺติ จ,

ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงสวดสมนุภาส
กว่าจะครบ ๓ จบ เพื่อให้สละกรรมนั้นเสีย
หากเธอถูกสวดสมนุภาสกว่าจะครบ ๓ จบ
อยู่ สละกรรมนั้นเสีย
สละได้อย่างนี้ นั่นเป็นการดี
หากเธอไม่สละเสีย
เป็นสังฆาทิเสส.

๑๓. อนึ่ง ภิกษุเข้าไปอาศัยบ้านก็ดี
นิคมก็ดี แห่งใดแห่งหนึ่งอยู่ เป็นผู้ประทุษ-
ร้ายสกุล มีความประพฤติเลวทราม
ความประพฤติเลวทรามของเธอ เขาได้เห็น
อยู่ด้วย เขาได้ยินอยู่ด้วย

กุลานิ จ เตน ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จ.
โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย "อายสฺมา โข กุลทูสโก ปาปสมาจาโร,

อายสฺมโต โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จ;
กุลานิ จายสฺมตา ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว สุยฺยนฺติ จ;
ปกฺกมตายสฺมา อิมมฺหา อาวาสา,
อลนฺเต อิธ วาเสนาติ.
เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน เต ภิกฺขู เอวํ วเทยฺย

และสกุลทั้งหลายอันเธอประทุษร้ายแล้ว เขาได้เห็นอยู่ด้วย เขาได้ยินอยู่ด้วย.

ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงกล่าวอย่างนี้ว่า "ท่านเป็นผู้ประทุษร้ายสกุล มีความประพฤติเลวทราม

ความประพฤติเลวทรามของท่าน เขาได้เห็นอยู่ด้วย เขาได้ยินอยู่ด้วย

และสกุลทั้งหลาย อันท่านประทุษร้ายแล้ว เขาได้เห็นอยู่ด้วย เขาได้ยินอยู่ด้วย

ท่านจงหลีกไปเสียจากอาวาสนี้

ท่านอย่าอยู่ในที่นี้ (อีก)"

และภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนี้ พึงกล่าวกะภิกษุเหล่านั้นอย่างนี้ว่า

"ฉนฺทคามิโน จ ภิกฺขู,
โทสคามิโน จ ภิกฺขู,
โมหคามิโน จ ภิกฺขู,
ภยคามิโน จ ภิกฺขู,
ตาทิสิกาย อาปตฺติยา เอกจฺจํ ปพฺพาเชนฺติ,
เอกจฺจํ น ปพฺพาเชนฺตีติ.
โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย

"มา อายสฺมา เอวํ อวจ,
น จ ภิกฺขู ฉนฺทคามิโน,
น จ ภิกฺขู โทสคามิโน,
น จ ภิกฺขู โมหคามิโน,
น จ ภิกฺขู ภยคามิโน;

"พวกภิกษุถึงความพอใจด้วย
ถึงความขัดเคืองด้วย
ถึงความหลงด้วย
ถึงความกลัวด้วย
ย่อมขับภิกษุบางรูป ย่อมไม่ขับภิกษุบางรูป
เพราะอาบัติเช่นเดียวกัน."
ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้
ว่า
"ท่านอย่าได้กล่าวอย่างนั้น
ภิกษุทั้งหลายหาได้ถึงความพอใจไม่
หาได้ถึงความขัดเคืองไม่
หาได้ถึงความหลงไม่
หาได้ถึงความกลัวไม่

อายสฺมา โข กุลทูสโก ปาปสมาจาโร,

อายสฺมโต โข ปาปกา สมาจารา ทิสฺสนฺติ
เจว สุยฺยนฺติ จ,
กุลานิ จายสฺมตา ทุฏฺฐานิ ทิสฺสนฺติ เจว
สุยฺยนฺติ จ,
ปกฺกมตายสฺมา อิมมฺหา อาวาสา,
อลนฺเต อิธ วาเสนาติ.
เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน
ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย,
โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตพฺโพ
ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย;

ท่านเองแลเป็นผู้ประทุษร้ายสกุล มีความประพฤติเลวทราม
ความประพฤติเลวทรามของท่าน เขาได้เห็นอยู่ด้วย เขาได้ยินอยู่ด้วย
และสกุลทั้งหลาย อันท่านประทุษร้ายแล้ว เขาได้เห็นอยู่ด้วย เขาได้ยินอยู่ด้วย
ท่านจงหลีกไปเสียจากอาวาสนี้
ท่านอย่าอยู่ในที่นี้ (อีก)."
และภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้นเทียว
ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงสวดสมนุภาสกว่าจะครบ ๓ จบ เพื่อให้สละกรรมนั้นเสีย

ยาวตติยญฺเจ สมนุภาสิยมาโน ตํ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย,
อิจฺเจตํ กุสลํ;
โน เจ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย,
สงฺฆาทิเสโส.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต เตรส สงฺฆาทิเสสา ธมฺมา: นว ปฐมาปตฺติกา, จตฺตาโร ยาวตติยกา;

เยสํ ภิกฺขุ อญฺญตรํ วา อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา ยาวติหํ ชานํ ปฏิจฺฉาเทติ;

หากเธอถูกสวดสมนุภาสกว่าจะครบ ๓ จบอยู่ สละกรรมนั้นเสีย
สละได้อย่างนี้ นั่นเป็นการดี
หากเธอไม่สละเสีย
เป็นสังฆาทิเสส.

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อสังฆาทิเสส ๑๓ เป็นปฐมาปัตติกะ (ให้ต้องอาบัติแต่แรกทำ) ๙ เป็นยาวตติยกะ (ให้ต้องอาบัติต่อเมื่อสงฆ์สวดประกาศห้ามครบ ๓ ครั้ง) ๔, ภิกษุต้องธรรมเหล่าไรเล่า อันใดอันหนึ่งแล้ว รู้อยู่ ปกปิดไว้สิ้นวันเพียงเท่าใด

ตาวติหํ เตน ภิกฺขุนา อกามา ปริวตฺถพฺพํ,

ปริวุตฺถปริวาเสน ภิกฺขุนา อุตฺตรึ ฉารตฺตํ
ภิกฺขุมานตฺตาย ปฏิปชฺชิตพฺพํ,
จิณฺณมานตฺโต ภิกฺขุ,
ยตฺถ สิยา วีสติคโณ ภิกฺขุสงฺโฆ,
ตตฺถ โส ภิกฺขุ อพฺเภตพฺโพ;
เอเกนปิ เจ อูโน วีสติคโณ ภิกฺขุสงฺโฆ
ตํ ภิกฺขุํ อพฺเภยฺย,

โส จ ภิกฺขุ อนพฺภิโต,
เต จ ภิกฺขู คารยฺหา;

ภิกษุนั้น ถึงจะไม่ปรารถนา ก็พึงจำอยู่ปริวาส สิ้นวันเท่าที่ปกปิดไว้นั้น

ภิกษุอยู่ปริวาสครบตามวันที่ปิดแล้ว พึงปฏิบัติ เพื่อภิกษุมานัตต์เกินขึ้นไป ๖ ราตรี

ภิกษุได้ประพฤติมานัตต์ ๖ ราตรีแล้ว

หมู่ภิกษุคณะ ๒๐ จะพึงมี ณ สีมาใด

ภิกษุนั้น สงฆ์พึงอัพภานเธอ ณ สีมานั้น

ถ้าภิกษุสงฆ์คณะ ๒๐ หย่อนด้วยภิกษุแม้แต่องค์หนึ่งไม่ครบ ๒๐ หากอัพภานภิกษุนั้นไซร้

ภิกษุนั้นก็เป็นอันมิได้อัพภาน

ภิกษุทั้งหลายที่เป็นการกสงฆ์ ก็เป็นอันพระพุทธเจ้าจะพึงติเตียน

อยํ ตตฺถ สามีจิ.

ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต
ตสฺมา ตุณฺหี,
เอวเมตํ ธารยามิ.

สงฺฆาทิเสสุทฺเทโส นิฏฺฐิโต.

นี้เป็นสามีจิกรรม (คือประพฤติชอบ) ใน
เรื่องนั้น
ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลายในเรื่องนั้น
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้ว ในเรื่องนั้น
เพราะฉะนั้น จึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

สังฆาทิเสสุทเทส จบ.

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต เทฺว อนิยตา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคาเมน สทฺธึ เอโก เอกาย รโห ปฏิจฺฉนฺเน อาสเน อลํกมฺมนิเย นิสชฺชํ กปฺเปยฺย;
ตเมนํ สทฺเธยฺยวจสา อุปาสิกา ทิสฺวา ติณฺณํ ธมฺมานํ อญฺญตเรน วเทยฺย ปาราชิเกน วา สงฺฆาทิเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา,
นิสชฺชํ ภิกฺขุ ปฏิชานมาโน ติณฺณํ ธมฺมานํ อญฺญตเรน กาเรตพฺโพ ปาราชิเกน วา สงฺฆาทิเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา;

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อ อนิยต ๒ เหล่านี้แล ย่อมมาสู่อุทเทส.

๑. อนึ่ง ภิกษุใดผู้เดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับ คือในอาสนะกำบัง พอจะทำการได้กับมาตุคามผู้เดียว.
อุบาสิกามีวาจาที่เชื่อได้ เห็นภิกษุกับมาตุคามนั้นนั่นเทียว พูดขึ้นด้วยธรรม ๓ ประการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือด้วยปาราชิกก็ดี ด้วยสังฆาทิเสสก็ดี ด้วยปาจิตตีย์ก็ดี

ภิกษุปฏิญญาซึ่งการนั่ง พึงถูกปรับด้วยธรรม ๓ ประการ คือด้วยปาราชิกบ้าง ด้วยสังฆาทิเสสบ้าง ด้วยปาจิตตีย์บ้าง.

เยน วา สา สทฺเธยฺยวจสา อุปาสิกา วเทยฺย, เตน โส ภิกฺขุ กาเรตพฺโพ;

อยํ ธมฺโม อนิยโต.

๒. น เหว โข ปน ปฏิจฺฉนฺนํ อาสนํ โหติ นาลํกมฺมนิยํ,
อลญฺจ โข โหติ มาตุคามํ ทุฏฺฐุลฺลาหิ วาจาหิ โอภาสิตุํ;
โย ปน ภิกฺขุ ตถารูเป อาสเน มาตุคาเมน สทฺธึ เอโก เอกาย รโห นิสชฺชํ กปฺเปยฺย;
ตเมนํ สทฺเธยฺยวจสา อุปาสิกา ทิสฺวา ทฺวินฺนํ ธมฺมานํ อญฺญตเรน วเทยฺย สงฺฆาทิเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา,

อีกอย่างหนึ่ง อุบาสิกามีวาจาที่เชื่อได้นั้น กล่าวด้วยธรรมใด ภิกษุนั้นพึงถูกปรับด้วยธรรมนั้น.

นี้ธรรมชื่อ อนิยต.

๒. อนึ่ง สถานหาเป็นอาสนะกำบังไม่เลยทีเดียว หาเป็นที่พอจะทำการได้ไม่ แต่พอเป็นที่จะพูดเคาะมาตุคาม ด้วยวาจาชั่วหยาบได้อยู่.

และภิกษุใดผู้เดียว สำเร็จการนั่งในที่ลับกับด้วยมาตุคามผู้เดียว ในอาสนะมีรูปอย่างนั้น อุบาสิกามีวาจาที่เชื่อได้เห็นภิกษุกับมาตุคามนั้นนั่นแล้ว พูดขึ้นด้วยธรรม ๒ ประการอย่างใดอย่างหนึ่ง คือด้วยสังฆาทิเสสก็ดี ด้วยปาจิตตีย์ก็ดี.

นิสชฺชํ ภิกฺขุ ปฏิชานมาโน ทฺวินฺนํ ธมฺมานํ อญฺญตเรน กาเรตพฺโพ สงฺฆาทิเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา,
เยน วา สา สทฺเธยฺยวจสา อุปาสิกา วเทยฺย, เตน โส ภิกฺขุ กาเรตพฺโพ;

อยมฺปิ ธมฺโม อนิยโต.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต เทฺว อนิยตา ธมฺมา.
ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?

ภิกษุปฏิญญาซึ่งการนั่ง พึงถูกปรับด้วยธรรม ๒ ประการ คือด้วยสังฆาทิเสสบ้าง ด้วยปาจิตตีย์บ้าง.

อีกอย่างหนึ่ง อุบาสิกามีวาจาที่เชื่อได้นั้น กล่าวด้วยธรรมใด ภิกษุนั้นพึงถูกปรับด้วยธรรมนั้น.

แม้ธรรมนี้ก็ชื่อ อนิยต.

ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ธรรมชื่ออนิยต ๒ ข้าพเจ้าได้แสดงขึ้นแล้วแล.

ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลาย ในเรื่องนั้น.

ท่านทั้งหลาย เป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?

ข้าพเจ้าถาม แม้ครั้งที่ ๒

ท่านทั้งหลาย เป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต,
ตสฺมา ตุณฺหี,
เอวเมตํ ธารยามิ.

อนิยตุทฺเทโส นิฏฺฐิโต.

ข้าพเจ้าถาม แม้ครั้งที่ ๓

ท่านทั้งหลาย เป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?

ท่านทั้งหลาย เป็นผู้บริสุทธ์แล้วในเรื่องนี้

เพราะฉะนั้น จึงนิ่ง

ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

อนิยตุทเทส จบ.

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต ตึส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. นิฏฺฐิตจีวรสฺมึ ภิกฺขุนา อุพฺภตสฺมึ กฐิเน, ทสาหปรมํ อติเรกจีวรํ ธาเรตพฺพํ, ตํ อติกฺกามยโต,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒. นิฏฺฐิตจีวรสฺมึ ภิกฺขุนา อุพฺภตสฺมึ กฐิเน, เอกรตฺตมฺปิ เจ ภิกฺขุ ติจีวเรน วิปฺปวเสยฺย,
อญฺญตฺร ภิกฺขุสมฺมติยา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อ นิสสัคคิย-ปาจิตตีย์ ๓๐ สิกขาบท เหล่านี้แล ย่อมมาสู่อุทเทส.

๑. จีวรสำเร็จแล้ว กฐินอันภิกษุเดาะเสียแล้ว พึงทรงอติเรกจีวรได้ ๑๐ วันเป็นอย่างยิ่ง ภิกษุให้ล่วงกำหนดนั้นไป
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒. จีวรสำเร็จแล้ว กฐินอันภิกษุเดาะเสียแล้ว ถ้าภิกษุอยู่ปราศจากไตรจีวรแม้สิ้นราตรีหนึ่ง
เว้นเสียแต่ภิกษุได้รับสมมติ
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๓. นิฏฺฐิตจีวรสฺมึ ภิกฺขุนา อุพฺภตสฺมึ กฐิเน,
ภิกฺขุโน ปเนว อกาลจีวรํ อุปฺปชฺเชยฺย,
อากงฺขมาเนน ภิกฺขุนา ปฏิคฺคเหตพฺพํ,
ปฏิคฺคเหตฺวา ขิปฺปเมว กาเรตพฺพํ;
โน จสฺส ปาริปูริ,
มาสปรมนฺเตน ภิกฺขุนา ตํ จีวรํ นิกฺขิปิตพฺพํ อูนสฺส ปาริปูริยา สติยา ปจฺจาสาย,
ตโต เจ อุตฺตรึ นิกฺขิเปยฺย
สติยาปิ ปจฺจาสาย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๓. จีวรสำเร็จแล้ว กฐินอันภิกษุเดาะเสียแล้ว
อกาลจีวรเกิดขึ้นแก่ภิกษุ
ภิกษุหวังอยู่ก็พึงรับ
ครั้นรับแล้วพึงรีบให้ทำ
ถ้าผ้านั้นมีไม่พอ
เมื่อความหวังว่าจะได้มีอยู่ ภิกษุนั้นพึงเก็บจีวรนั้นไว้ได้เดือนหนึ่งเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจีวรที่ยังบกพร่องจะได้พอกัน
ถ้าเธอเก็บไว้ยิ่งกว่ากำหนดนั้น
แม้ความหวังว่าจะได้มีอยู่
ก็เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๔. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาติกาย ภิกฺขุนิยา ปุราณจีวรํ โธวาเปยฺย วา รชาเปยฺย วา อาโกฏาเปยฺย วา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๕. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาติกาย ภิกฺขุนิยา หตฺถโต จีวรํ ปฏิคฺคณฺเหยฺย
อญฺญตฺร ปาริวฏฺฏกา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๖. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาตกํ คหปตึ วา คหปตานึ วา จีวรํ วิญฺญาเปยฺย
อญฺญตฺร สมยา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.
ตตฺถายํ สมโย:

๔. อนึ่ง ภิกษุใดยังภิกษุณีผู้มิใช่ญาติ ให้ซักก็ดี ให้ย้อมก็ดี ให้ทุบก็ดี ซึ่งจีวรเก่า

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๕. อนึ่ง ภิกษุใดรับจีวรจากมือภิกษุณี ผู้มิใช่ญาติ
เว้นไว้แต่ของแลกเปลี่ยน
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๖. อนึ่ง ภิกษุใดขอจีวรต่อพ่อเจ้าเรือนก็ดี ต่อแม่เจ้าเรือนก็ดี ผู้มิใช่ญาติ
นอกจากสมัย
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.
สมัยในคำนั้นดังนี้:

อจฺฉินฺนจีวโร วา โหติ ภิกฺขุ นฏฺฐจีวโร วา,
อยํ ตตฺถ สมโย.

๗. ตญฺเจ อญฺญาตโก คหปติ วา คหปตานี วา พหูหิ จีวเรหิ อภิหฏฺฐุมฺ-ปวาเรยฺย,
สนฺตรุตฺตรปรมนฺเตน ภิกฺขุนา ตโต จีวรํ สาทิตพฺพํ,
ตโต เจ อุตฺตรึ สาทิเยยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๘. ภิกฺขุํ ปเนว อุทฺทิสฺส อญฺญาตกสฺส คหปติสฺส วา คหปตานิยา วา จีวรเจตาปนํ อุปกฺขฏํ โหติ.

คือภิกษุเป็นผู้มีจีวรถูกชิงเอาไปก็ดี มีจีวร
ฉิบหายก็ดี
นี้สมัยในคำนั้น.

๗. พ่อเจ้าเรือนก็ดี แม่เจ้าเรือนก็ดี ผู้
มิใช่ญาติ ปวารณาต่อภิกษุด้วยจีวรเป็นอัน
มาก เพื่อนำไปตามใจ
ภิกษุนั้นพึงยินดีจีวรมีอุตตราสงค์ กับอันตร-
วาสก เป็นอย่างมากจากจีวรเหล่านั้น.
ถ้ายินดียิ่งกว่านั้น
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๘. อนึ่ง มีพ่อเจ้าเรือนก็ดี แม่เจ้าเรือน
ก็ดี ผู้มิใช่ญาติ ตระเตรียมทรัพย์สำหรับ
จ่ายจีวรเฉพาะภิกษุไว้ว่า

"อิมินา จีวรเจตาปเนน จีวรํ เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวเรน อจฺฉาเทสฺสามีติ, ตตฺร เจ โส ภิกฺขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริโต อุปสงฺกมิตฺวา จีวเร วิกปฺปํ อาปชฺเชยฺย

"สาธุ วต มํ อายสฺมา อิมินา จีวรเจตา-ปเนน เอวรูปํ วา เอวรูปํ วา จีวรํ เจตาเปตฺวา อจฺฉาเทหีติ
กลฺยาณกมฺยตํ อุปาทาย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๙. ภิกฺขุํ ปเนว อุทฺทิสฺส อุภินฺนํ อญฺญาตกานํ คหปตีนํ วา คหปตานีนํ วา ปจฺเจกจีวรเจตาปนา อุปกฺขฏา โหนฺติ

"เราจักจ่ายจีวรด้วยทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรนี้แล้ว ยังภิกษุชื่อนี้ให้ครองจีวร,"
ถ้าภิกษุนั้น เขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาแล้ว ถึงการกำหนดในจีวรในสำนักของเขาว่า
"ดีละ ท่านจงจ่ายจีวรเช่นนั้นเช่นนี้
ด้วยทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรแล้ว ยังรูปให้ครองเถิด."
ถือเอาความเป็นผู้ใคร่จีวรดี,
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๙. อนึ่ง มีพ่อเจ้าเรือนก็ดี แม่เจ้าเรือนก็ดี ผู้มิใช่ญาติ ๒ คน ตระเตรียมทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรเฉพาะผืน ๆ ไว้เฉพาะภิกษุว่า

"อิเมหิ มยํ ปจฺเจกจีวรเจตาปเนหิ ปจฺเจกจีวรานิ เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวเรหิ อจฺฉาเทสฺสามาติ,
ตตฺร เจ โส ภิกฺขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริโต อุปสงฺกมิตฺวา จีวเร วิกปฺปํ อาปชฺเชยฺย

"สาธุ วต มํ อายสฺมนฺโต อิเมหิ ปจฺเจกจีวรเจตาปเนหิ เอวรูปํ วา เอวรูปํ วา จีวรํ เจตาเปตฺวา อจฺฉาเทถ อุโภว สนฺตา เอเกนาติ
กลฺยาณกมฺยตํ อุปาทาย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

"เราทั้งหลายจักจ่ายจีวรเฉพาะผืน ๆ ด้วยทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรเฉพาะผืน ๆ นี้แล้ว ยังภิกษุชื่อนี้ให้ครองจีวรหลายผืนด้วยกัน."
ถ้าภิกษุนั้น เขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาแล้ว ถึงการกำหนดในจีวรในสำนักของเขาว่า
"ดีละ ขอท่านทั้งหลายจ่ายจีวรเช่นนั้นเช่นนี้ด้วยทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรเฉพาะผืน ๆ แล้วทั้ง ๒ คนรวมกัน ยังรูปให้ครองจีวรผืนเดียวเถิด."
ถือเอาความเป็นผู้ใคร่จีวรดี,
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๐. ภิกฺขุํ ปเนว อุทฺทิสฺส ราชา วา ราชโภคฺโค วา พฺราหฺมโณ วา คหปติโก วา ทูเตน จีวรเจตาปนํ ปหิเณยฺย "อิมินา จีวรเจตาปเนน จีวรํ เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวเรน อจฺฉาเทหีติ; โส เจ ทูโต ตํ ภิกฺขุํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วเทยฺย

"อิทํ โข ภนฺเต อายสฺมนฺตํ อุทฺทิสฺส จีวรเจตาปนํ อาภตํ,

ปฏิคฺคณฺหาตุ อายสฺมา จีวรเจตาปนนฺติ,

เตน ภิกฺขุนา โส ทูโต เอวมสฺส วจนีโย "น โข มยํ อาวุโส จีวรเจตาปนํ ปฏิคฺคณฺหาม,

๑๐. อนึ่ง พระราชาก็ดี ราชอมาตย์ก็ดี พราหมณ์ก็ดี คหบดีก็ดี ส่งทรัพย์สำหรับจับจ่ายจีวรไปด้วยทูต เฉพาะภิกษุว่า "เจ้าจงจ่ายจีวร ด้วยทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรนี้แล้ว ยังภิกษุชื่อนี้ให้ครองจีวร." ถ้าทูตนั้นเข้าไปหาภิกษุนั้น กล่าวอย่างนี้ว่า

"ทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรนี้ นำมาเฉพาะท่าน

ขอท่านจงรับทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรนั้น" ภิกษุนั้นพึงกล่าวต่อทูตนั้นอย่างนี้ว่า "พวกเราหาได้รับทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรไม่

จีวรญฺจ โข มยํ ปฏิคฺคณฺหาม กาเลน กปฺปิยนฺติ;
โส เจ ทูโต ตํ ภิกฺขุํ เอวํ วเทยฺย "อตฺถิ ปนายสฺมโต โกจิ เวยฺยาวจฺจกโรติ, จีวรตฺถิเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา เวยฺยาวจฺจกโร นิทฺทิสิตพฺโพ อารามิโก วา อุปาสโก วา "เอโส โข อาวุโส ภิกฺขูนํ เวยฺยาวจฺจกโรติ;
โส เจ ทูโต ตํ เวยฺยาวจฺจกรํ สญฺญาเปตฺวา ตํ ภิกฺขุํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วเทยฺย "ยํ โข ภนฺเต อายสฺมา เวยฺยาวจฺจกรํ นิทฺทิสิ, สญฺญตฺโต โส มยา; อุปสงฺกมตุ อายสฺมา, กาเลน จีวเรน ตํ อจฺฉาเทสฺสตีติ,

พวกเรารับแต่จีวรอันเป็นของควรโดยกาล."

ถ้าทูตนั้นกล่าวต่อภิกษุนั้นอย่างนี้ว่า "ก็ใคร ๆ ผู้เป็นไวยาวัจกรของท่านมีหรือ ?" ภิกษุต้องการจีวร พึงแสดงชนผู้ทำการในอาราม หรืออุบาสกให้เป็นไวยาวัจกรด้วยคำว่า "คนนั้นแล เป็นไวยาวัจกรของภิกษุทั้งหลาย."

ถ้าทูตนั้นสั่งไวยาวัจกรนั้นให้เข้าใจแล้ว เข้าไปหาภิกษุนั้นกล่าวอย่างนี้ว่า "คนที่ท่านแสดงเป็นไวยาวัจกรนั้น ข้าพเจ้าสั่งให้เข้าใจแล้ว ท่านจงเข้าไปหา เขาจักให้ท่านครองจีวรตามกาล."

จีวรตฺถิเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา เวยฺยาวจฺจกโร อุปสงฺกมิตฺวา ทฺวิตฺติกฺขตฺตุํ โจเทตพฺโพ สาเรตพฺโพ

"อตฺโถ เม อาวุโส จีวเรนาติ;

ทฺวิตฺติกฺขตฺตุํ โจทยมาโน สารยมาโน ตํ จีวรํ อภินิปฺผาเทยฺย,

อิจฺเจตํ กุสลํ; โน เจ อภินิปฺผาเทยฺย,

จตุกฺขตฺตุํ ปญฺจกฺขตฺตุํ ฉกฺขตฺตุปรมํ ตุณฺหีภูเตน อุทฺทิสฺส ฐาตพฺพํ;

จตุกฺขตฺตุํ ปญฺจกฺขตฺตุํ ฉกฺขตฺตุปรมํ ตุณฺหีภูโต อุทฺทิสฺส ติฏฺฐมาโน ตํ จีวรํ อภินิปฺผาเทยฺย,

ภิกษุผู้ต้องการจีวร เข้าไปหาไวยาวัจกรแล้ว
พึงทวง พึงเตือน ๒-๓ ครั้งว่า

"รูปต้องการจีวร."
ภิกษุทวงอยู่ เตือนอยู่ ๒-๓ ครั้ง ยังไวยา-
วัจกรนั้นให้จัดจีวรสำเร็จได้.
การให้สำเร็จได้ด้วยอย่างนี้ นั่นเป็นดี ถ้าให้
สำเร็จไม่ได้,
พึงเข้าไปยืนนิ่งต่อหน้า ๔ ครั้ง ๕ ครั้ง ๖ ครั้ง
เป็นอย่างมาก.
เธอยืนนิ่งต่อหน้า ๔ ครั้ง ๕ ครั้ง ๖ ครั้ง เป็น
อย่างมาก ยังไวยาวัจกรนั้นให้จัดจีวรสำเร็จได้.

อิจฺเจตํ กุสลํ; โน เจ อภินิปฺผาเทยฺย,

ตโต เจ อุตฺตรึ วายมมาโน ตํ จีวรํ อภินิปฺผาเทยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ;
โน เจ อภินิปฺผาเทยฺย,
ยตสฺส จีวรเจตาปนํ อาภตํ, ตตฺถ สามํ วา คนฺตพฺพํ, ทูโต วา ปาเหตพฺโพ
"ยํ โข ตุมฺเห อายสฺมนฺโต ภิกฺขุํ อุทฺทิสฺส จีวรเจตาปนํ ปหิณิตฺถ,
น ตนฺตสฺส ภิกฺขุโน กิญฺจิ อตฺถํ อนุโภติ,
ยุญฺชนฺตายสฺมนฺโต สกํ,

การให้สำเร็จได้ด้วยอย่างนี้ นั่นเป็นดี ถ้าให้สำเร็จไม่ได้,
ถ้าเธอพยายามให้ยิ่งกว่านั้น ยังจีวรนั้นให้สำเร็จ
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.
ถ้าให้สำเร็จไม่ได้
พึงไปเองก็ได้ ส่งทูตไปก็ได้ ในสำนักที่ส่งทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรมาเพื่อเธอ บอกว่า
"ท่านส่งทรัพย์สำหรับจ่ายจีวรไปเฉพาะภิกษุใด
ทรัพย์นั้น หาสำเร็จประโยชน์น้อยหนึ่งแก่ภิกษุนั้นไม่
ท่านจงทวงเอาคืนทรัพย์ของท่าน

มา โว สกํ วินสฺสีติ:
อยํ ตตฺถ สามีจิ.

จีวรวคฺโค ปฐโม.

๑๑. โย ปน ภิกฺขุ โกสิยมิสฺสกํ สนฺถตํ การาเปยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๒. โย ปน ภิกฺขุ สุทฺธกาฬกานํ เอฬกโลมานํ สนฺถตํ การาเปยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๓. นวมฺปน ภิกฺขุนา สนฺถตํ การยมาเนน เทฺว ภาคา สุทฺธกาฬกานํ เอฬกโลมานํ อาทาตพฺพา,

ทรัพย์ของท่านอย่าได้ฉิบหายเสียเลย,
นี้เป็นสามีจิกรรม (คือประพฤติชอบ) ในเรื่องนั้น.

จีวรวรรคที่ ๑ (จบ).

๑๑. อนึ่ง ภิกษุใด ให้ทำสันถัตเจือด้วยไหม,
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๒. อนึ่ง ภิกษุใด ให้ทำสันถัตแห่งขนเจียมดำล้วน,
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๓. อนึ่ง ภิกษุผู้ให้ทำสันถัตใหม่ พึงถือเอาขนเจียมดำล้วน ๒ ส่วน

ตติยํ โอหาตานํ,
จตุตฺถํ โคจริยานํ;
อนาหา เจ ภิกฺขุ เทฺว ภาเค สุทฺธกาฬกานํ เอฬกโลมานํ ตติยํ โอหาตานํ จตุตฺถํ โคจริยานํ
นวํ สนฺถตํ การาเปยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๔. นวมฺปน ภิกฺขุนา สนฺถตํ การาเปตฺวา ฉพฺพสฺสานิ ธาเรตพฺพํ.
โอเรน เจ ฉนฺนํ วสฺสานํ ตํ สนฺถตํ วิสฺสชฺเชตฺวา วา อวิสฺสชฺเชตฺวา วา อญฺญํ
นวํ สนฺถตํ การาเปยฺย
อญฺญตฺร ภิกฺขุสมฺมติยา,

ขนเจียมขาวเป็นส่วนที่ ๓,
ขนเจียมแดงเป็นส่วนที่ ๔,
ถ้าภิกษุไม่ถือเอาขนเจียมดำล้วน ๒ ส่วน ขนเจียมขาวเป็นส่วนที่ ๓ ขนเจียมแดงเป็นส่วนที่ ๔
ให้ทำสันถัตใหม่,
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๔. อนึ่ง ภิกษุให้ทำสันถัตใหม่แล้วพึงทรงไว้ให้ได้ ๖ ฝน,
ถ้าหย่อนกว่า ๖ ฝน เธอสละเสียแล้วก็ดี ยังไม่สละแล้วก็ดี ซึ่งสันถัตนั้น ให้ทำสันถัตอื่นใหม่
เว้นไว้แต่ภิกษุได้สมมติ,

นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๕. **นิสีทนสนฺถตมฺปน ภิกฺขุนา** การยมาเนน ปุราณสนฺถตสฺส สามนฺตา สุคตวิทตฺถิ อาทาตพฺพา ทุพฺพณฺณกรณาย, อนาทา เจ ภิกฺขุ ปุราณสนฺถตสฺส สามนฺตา สุคตวิทตฺถึ นวํ นิสีทนสนฺถตํ การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๖. ภิกฺขุโน ปเนว อทฺธานมคฺคปฏิปนฺนสฺส เอฬกโลมานิ อุปฺปชฺเชยฺยุํ, อากงฺขมาเนน ภิกฺขุนา ปฏิคฺคเหตพฺพานิ, ปฏิคฺคเหตฺวา ติโยชนปรมํ สหตฺถา หาเรตพฺพานิ, อสนฺเต หารเก,

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๕. อนึ่ง ภิกษุผู้ให้ทำสันถัตสำหรับนั่ง พึงถือเอาคืบสุคตโดยรอบแห่งสันถัตเก่า เพื่อทำให้เสียสี,
ถ้าภิกษุไม่ถือเอาคืบสุคตโดยรอบแห่งสันถัต เก่า ให้ทำสันถัตสำหรับนั่งใหม่
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๖. อนึ่ง ขนเจียมเกิดขึ้นแก่ภิกษุผู้เดินทาง
ภิกษุต้องการพึงรับได้,
ครั้นรับแล้ว เมื่อคนถือไม่มี พึงถือไปด้วยมือของตนเอง ตลอดระยะทาง ๓ โยชน์ เป็นอย่างมาก

ตโต เจ อุตฺตรึ หเรยฺย อสนฺเตปิ หารเก,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๗. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาติกาย ภิกฺขุนิยา เอฬกโลมานิ โธวาเปยฺย วา รชาเปยฺย วา วิชฏาเปยฺย วา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๘. โย ปน ภิกฺขุ ชาตรูปรชตํ อุคฺคณฺเหยฺย วา อุคฺคณฺหาเปยฺย วา อุปนิกฺขิตฺตํ วา สาทิเยยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๙. โย ปน ภิกฺขุ นานปฺปการกํ รูปิยสํโวหารํ สมาปชฺเชยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

ถ้าเธอถือเอาไปยิ่งกว่านั้น แม้คนถือไม่มี, เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๗. อนึ่ง ภิกษุใด ยังภิกษุณีผู้มิใช่ญาติ ให้ซักก็ดี ให้ย้อมก็ดี ให้สางก็ดี ซึ่งขนเจียม,

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๘. อนึ่ง ภิกษุใด รับก็ดี ให้รับก็ดี ซึ่งทองเงิน หรือยินดีทองเงินอันเขาเก็บไว้ให้ก็ดี,

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๑๙. อนึ่ง ภิกษุใด ถึงความแลกเปลี่ยนด้วยรูปิยะ มีประการต่าง ๆ,

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๐. โย ปน ภิกฺขุ นานปฺปการกํ กยวิกฺกยํ สมาปชฺเชยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

โกสิยวคฺโค ทุติโย.

๒๑. ทสาหปรมํ อติเรกปตฺโต ธาเรตพฺโพ,
ตํ อติกฺกามยโต,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๒. โย ปน ภิกฺขุ อูนปญฺจพนฺธเนน ปตฺเตน อญฺญํ นวํ ปตฺตํ เจตาเปยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.
เตน ภิกฺขุนา โส ปตฺโต ภิกฺขุปริสาย นิสฺสชฺชิตพฺโพ;

๒๐. อนึ่ง ภิกษุใด ถึงการซื้อและการขายมีประการต่าง ๆ,
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

โกสิยวรรคที่ ๒ (จบ).

๒๑. พึงทรงอติเรกบาตรไว้ได้ ๑๐ วันเป็นอย่างยิ่ง
ภิกษุให้ล่วงกำหนดนั้นไป,
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๒. อนึ่ง ภิกษุใด มีบาตรมีแผลหย่อน ๕ ให้จ่ายบาตรอื่นใหม่
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.
ภิกษุนั้นพึงสละบาตรนั้น ในภิกษุบริษัท,

โย จ ตสฺสา ภิกฺขุปริสาย ปตฺตปริยนฺโต,
โส จ ตสฺส ภิกฺขุโน ปทาตพฺโพ
"อยนฺเต ภิกฺขุ ปตฺโต, ยาว เภทนาย
ธาเรตพฺโพติ;
อยํ ตตฺถ สามีจิ.

๒๓. ยานิ โข ปน ตานิ คิลานานํ
ภิกฺขูนํ ปฏิสายนียานิ เภสชฺชานิ,
เสยฺยถีทํ; สปฺปิ นวนีตํ เตลํ มธุ ผาณิตํ,
ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา สตฺตาหปรมํ สนฺนิธิ-
การกํ ปริภุญฺชิตพฺพานิ,
ตํ อติกฺกามยโต
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

บาตรใบสุดแห่งภิกษุบริษัทนั้น
พึงมอบให้แก่ภิกษุนั้นสั่งว่า
"นี้บาตรของท่าน พึงทรงไว้ (คือใช้) กว่าจะแตก."
นี้เป็นสามีจิกรรม (คือการชอบ) ในเรื่องนั้น.

๒๓. อนึ่ง มีเภสัช อันควรลิ้มของภิกษุผู้อาพาธ
คือ เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย,
ภิกษุรับ (ประเคน) ของนั้นแล้ว พึงเก็บไว้ฉันได้ ๗ วันเป็นอย่างยิ่ง,
ภิกษุให้ล่วงกำหนดนั้นไป
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๔. "มาโส เสโส คิมฺหานนฺติ ภิกฺขุนา วสฺสิกสาฏิกจีวรํ ปริเยสิตพฺพํ,
"อฑฺฒมาโส เสโส คิมฺหานนฺติ กตฺวา นิวาเสตพฺพํ;
"โอเรน เจ มาโส เสโส คิมฺหานนฺติ วสฺสิกสาฏิกจีวรํ ปริเยเสยฺย.
"โอเรนฑฺฒมาโส เสโส คิมฺหานนฺติ กตฺวา นิวาเสยฺย;
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส สามํ จีวรํ ทตฺวา กุปิโต อนตฺตมโน อจฺฉินฺเทยฺย วา อจฺฉินฺทาเปยฺย วา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๔. ภิกษุ (รู้) ว่าฤดูร้อนยังเหลืออีก ๑ เดือน พึงแสวงหาจีวร คือผ้าอาบน้ำฝนได้ (รู้) ว่าฤดูร้อนยังเหลืออีกกึ่งเดือน พึงทำนุ่งได้

ถ้าเธอ (รู้) ว่าฤดูร้อนเหลือล้ำกว่า ๑ เดือน แสวงหาจีวร คือผ้าอาบน้ำฝน

(รู้) ว่าฤดูร้อนเหลือล้ำกว่ากึ่งเดือนทำนุ่ง

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๕. อนึ่ง ภิกษุใด ให้จีวรแก่ภิกษุเองแล้ว โกรธน้อยใจชิงเอามาก็ดี ให้ชิงเอามาก็ดี

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๖.โย ปน ภิกฺขุ สามํ สุตฺตํ วิญฺญาเปตฺวา ตนฺตวาเยหิ จีวรํ วายาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๗. ภิกฺขุํ ปเนว อุทฺทิสฺส อญฺญาตโก คหปติ วา คหปตานี วา ตนฺตวาเยหิ จีวรํ วายาเปยฺย,

ตตฺร เจ โส ภิกฺขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริโต ตนฺตวาเย อุปสงฺกมิตฺวา จีวเร วิกปฺปํ อาปชฺเชยฺย

"อิทํ โข อาวุโส จีวรํ มํ อุทฺทิสฺส วียติ, อายตญฺจ กโรถ, วิตฺถตญฺจ อปฺปิตญฺจ สุวิตญฺจ[๑] สุปฺปวายิตญฺจ สุวิเลกฺขิตญฺจ[๒] สุวิตจฺฉิตญฺจ กโรถ;

---

๑. พระไตรปิฎก เป็น สุวีตญฺจ ๒. เป็น สุเลขิตญฺจ

๒๖. อนึ่ง ภิกษุใด ขอด้ายมาเองแล้ว ยังช่างหูกให้ทอจีวร
เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๗. อนึ่ง พ่อเจ้าเรือนก็ดี แม่เจ้าเรือนก็ดี ผู้มิใช่ญาติ สั่งช่างหูกให้ทอจีวร เฉพาะภิกษุ

ถ้าภิกษุนั้นเขาไม่ได้ปวารณาไว้ก่อน เข้าไปหาช่างหูกแล้ว ถึงความกำหนดในจีวรในสำนักของเขานั้นว่า จีวรผืนนี้ทอเฉพาะรูปขอท่านจงทำให้ยาว ให้กว้าง ให้แน่น ให้เป็นของขึงดี ให้เป็นของที่ทอดี ให้เป็นของที่สางดี ให้เป็นของที่กรีดดี

อปฺเปวนาม มยมฺปิ อายสฺมนฺตานํ กิญฺจิ-
มตฺตํ อนุปทชฺเชยฺยามาติ,
เอวญฺจ โส ภิกฺขุ วตฺวา กิญฺจิมตฺตํ
อนุปทชฺเชยฺย อนฺตมโส ปิณฺฑปาตมตฺตมฺปิ,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๘. ทสาหานาคตํ กตฺติกเตมาสิ-
ปุณฺณมํ,
ภิกฺขุโน ปเนว อจฺเจกจีวรํ อุปฺปชฺเชยฺย,
อจฺเจกํ มญฺญมาเนน ภิกฺขุนา ปฏิคฺ-
คเหตพฺพํ, ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวจีวรกาลสมยํ
นิกฺขิปิตพฺพํ,
ตโต เจ อุตฺตรึ นิกฺขิเปยฺย,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

แม้ไฉน รูปจะให้ของเล็กน้อยเป็นรางวัลแก่ท่าน

ครั้นกล่าวอย่างนี้แล้ว ภิกษุนั้นให้ของเล็กน้อยเป็นรางวัล โดยที่สุดแม้สักว่าบิณฑบาต เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๘. วันปุรณมีที่ครบ ๓ เดือนแห่งเดือนกัตติกา (คือเดือน ๑๑) ยังไม่มาอีก ๑๐ วัน อัจเจกจีวรเกิดขึ้นแก่ภิกษุ

ภิกษุรู้ว่า เป็นอัจเจกจีวร พึงรับไว้ได้

ครั้นรับไว้แล้ว พึงเก็บไว้ได้จนตลอดสมัยที่เป็นจีวรกาล

ถ้าเธอเก็บไว้ยิ่งกว่านั้น

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๒๙. อุปวสฺสํ โข ปน กตฺติกปุณฺณมํ ยานิ โข ปน ตานิ อารญฺญกานิ เสนาสนานิ สาสงฺกสมฺมตานิ สปฺปฏิภยานิ, ตถารูเปสุ ภิกฺขุ เสนาสเนสุ วิหรนฺโต อากงฺขมาโน ติณฺณํ จีวรานํ อญฺญตรํ จีวรํ อนฺตรฆเร นิกฺขิเปยฺย,
สิยา จ ตสฺส ภิกฺขุโน โกจิเทว ปจฺจโย เตน จีวเรน วิปฺปวาสาย,
ฉารตฺตปรมนฺเตน ภิกฺขุนา เตน จีวเรน วิปฺปวสิตพฺพํ,
ตโต เจ อุตฺตรึ วิปฺปวเสยฺย
อญฺญตฺร ภิกฺขุสมฺมติยา,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๙. อนึ่ง (ถึง) วันปุรณมีแห่งเดือนกัตติกาที่สุดแห่งฤดูฝน ภิกษุอยู่ในเสนาสนะป่าที่รู้กันว่าเป็นที่รังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า

ปรารถนาอยู่ พึงเก็บจีวร ๓ ผืน ๆ ใดผืนหนึ่งไว้ในละแวกบ้านได้

และปัจจัยอะไร ๆ เพื่อจะอยู่ปราศจากจีวรนั้นจะพึงมีแก่ภิกษุ

ภิกษุนั้น พึงอยู่ปราศจากจีวรนั้นได้ ๖ คืนเป็นอย่างยิ่ง,

ถ้าเธออยู่ปราศยิ่งกว่านั้น

เว้นไว้แต่ภิกษุได้สมมติ

เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

๓๐. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ สงฺฆิกํ ลาภํ ปริณตํ อตฺตโน ปริณาเมยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

ปตฺตวคฺโค ตติโย.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต ตึส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ธมฺมา.
ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?

๓๐. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ น้อมลาภที่เขาน้อมไว้เป็นของจะถวายสงฆ์มาเพื่อตน เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์.

ปัตตวรรคที่ ๓ (จบ).

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อ นิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐ (สิกขาบท) ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้วแล ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านั้น
ท่านเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒
ท่านเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓
ท่านเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?

ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต
ตสฺมา ตุณฺหี,
เอวเมตํ ธารยามิ.

นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ธมฺมา นิฏฺฐิตา.

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต เทฺวนวุติ ปาจิตฺติยา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. สมฺปชานมุสาวาเท ปาจิตฺติยํ.

๒. โอมสวาเท ปาจิตฺติยํ.

๓. ภิกฺขุเปสุญฺเญ ปาจิตฺติยํ.

๔. โย ปน ภิกฺขุ อนุปสมฺปนฺนํ ปทโส ธมฺมํ วาเจยฺย, ปาจิตฺติยํ.

ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ในข้อเหล่านั้นแล้ว เพราะฉะนั้น จึงนิ่ง

ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้อย่างนี้

ธรรมทั้งหลายชื่อ นิสสัคคิยปาจิตตีย์ จบ.

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อว่า ปาจิตตีย์ ๙๒ เหล่านี้แล ย่อมมาสู่อุทเทส

๑. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะสัมปชานมุสาวาท (กล่าวเท็จทั้งรู้ตัว).

๒. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะโอมสวาท.

๓. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะส่อเสียดภิกษุ.

๔. อนึ่ง ภิกษุใด ยังอนุปสัมบัน ให้กล่าวธรรมโดยบท เป็นปาจิตตีย์.

๕. โย ปน ภิกฺขุ อนุปสมฺปนฺเนน อุตฺตริทฺวิรตฺตติรตฺตํ สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๖. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคาเมน สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๗. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคามสฺส อุตฺตริฉปฺปญฺจวาจาหิ ธมฺมํ เทเสยฺย อญฺญตฺร วิญฺญุนา ปุริสวิคฺคเหน, ปาจิตฺติยํ.

๘. โย ปน ภิกฺขุ อนุปสมฺปนฺนสฺส อุตฺตริมนุสฺสธมฺมํ อาโรเจยฺย, ภูตสฺมึ ปาจิตฺติยํ.

๙. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ทุฏฺฐุลฺลํ อาปตฺตึ อนุปสมฺปนฺนสฺส อาโรเจยฺย,

๕. อนึ่ง ภิกษุใด สำเร็จการนอนร่วมกับอนุปสัมบันยิ่งกว่า ๒-๓ คืน เป็นปาจิตตีย์.

๖. อนึ่ง ภิกษุใด สำเร็จการนอนร่วมกับมาตุคาม เป็นปาจิตตีย์.

๗. อนึ่ง ภิกษุใด แสดงธรรมแก่มาตุคามยิ่งกว่า ๕-๖ คำ เว้นไว้แต่บุรุษผู้รู้เดียงสา (มีอยู่) เป็นปาจิตตีย์.

๘. อนึ่ง ภิกษุใด บอกอุตตริมนุสสธรรม (ของตน) แก่อนุปสัมบัน เป็นปาจิตตีย์ เพราะมีจริง.

๙. อนึ่ง ภิกษุใด บอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุ แก่อนุปสัมบัน

อญฺญตฺร ภิกฺขุสมฺมติยา, ปาจิตฺติยํ.

๑๐. โย ปน ภิกฺขุ ปฐวึ ขเณยฺย วา ขณาเปยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

มุสาวาทวคฺโค ปฐโม.

๑๑. ภูตคามปาตพฺยตาย ปาจิตฺติยํ.

๑๒. อญฺญวาทเก วิเหสเก ปาจิตฺติยํ.

๑๓. อุชฺฌาปนเก ขิยฺยนเก ปาจิตฺติยํ.

๑๔. โย ปน ภิกฺขุ สงฺฆิกํ มญฺจํ วา ปีฐํ วา ภิสึ วา โกจฺฉํ วา อชฺโฌกาเส สนฺถริตฺวา วา สนฺถราเปตฺวา วา,

เว้นไว้แต่ภิกษุได้รับสมมติ เป็นปาจิตตีย์.

๑๐. อนึ่ง ภิกษุใด ขุดก็ดี ให้ขุดก็ดี ซึ่งปฐพี เป็นปาจิตตีย์.

มุสาวาทวรรคที่ ๑ (จบ).

๑๑. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะความถูกพรากแห่งภูตคาม.

๑๒. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะความเป็นผู้กล่าวคำอื่น ในเพราะความเป็นผู้ให้ลำบาก.

๑๓. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะความเป็นผู้โพนทะนา ในเพราะความเป็นผู้บ่นว่า.

๑๔. อนึ่ง ภิกษุใด วางไว้แล้วก็ดี ให้วางไว้แล้วก็ดี ซึ่งเตียงก็ดี ตั่งก็ดี ฟูกก็ดี เก้าอี้ก็ดี อันเป็นของสงฆ์ในที่แจ้ง.

ตํ ปกฺกมนฺโต เนว อุทฺธเรยฺย น อุทฺธราเปยฺย อนาปุจฺฉํ วา คจฺเฉยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๑๕. โย ปน ภิกฺขุ สงฺฆิเก วิหาเร เสยฺยํ สนฺถริตฺวา วา สนฺถราเปตฺวา วา ตํ ปกฺกมนฺโต เนว อุทฺธเรยฺย น อุทฺธราเปยฺย อนาปุจฺฉํ วา คจฺเฉยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๑๖. โย ปน ภิกฺขุ สงฺฆิเก วิหาเร ชานํ ปุพฺพูปคตํ ภิกฺขุํ อนูปขชฺช เสยฺยํ กปฺเปยฺย "ยสฺส สมฺพาโธ ภวิสฺสติ, โส ปกฺกมิสฺสตีติ;

เมื่อหลีกไป ไม่เก็บก็ดี ไม่ให้เก็บก็ดี ซึ่งเสนาสนะที่วางไว้นั้น หรือไม่บอกสั่ง ไปเสีย เป็นปาจิตตีย์.

๑๕. อนึ่ง ภิกษุใด ปูแล้วก็ดี ให้ปูแล้วก็ดี ซึ่งที่นอน ในวิหาร เป็นของสงฆ์ เมื่อหลีกไป ไม่เก็บก็ดี ไม่ให้เก็บก็ดี ซึ่งที่นอนอันปูไว้นั้น หรือไม่บอกสั่ง ไปเสีย เป็นปาจิตตีย์.

๑๖. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ สำเร็จการนอน เข้าไปเบียดภิกษุผู้เข้าไปก่อน ในวิหารของสงฆ์ ด้วยหมายว่า ความคับแคบจักมีแก่ผู้ใด ผู้นั้นจะหลีกไปเอง.

เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา อนญฺญํ,

ปาจิตฺติยํ.

๑๗. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ กุปิโต อนตฺตมโน สงฺฆิกา วิหารา นิกฺกฑฺเฒยฺย วา นิกฺกฑฺฒาเปยฺย วา,
ปาจิตฺติยํ.

๑๘. โย ปน ภิกฺขุ สงฺฆิเก วิหาเร อุปริเวหาสกุฏิยา อาหจฺจปาทกํ มญฺจํ วา ปีฐํ วา อภินิสีเทยฺย วา อภินิปชฺเชยฺย วา,
ปาจิตฺติยํ.

ทำความหมายอย่างนี้เท่านั้นให้เป็นปัจจัย หาใช่อย่างอื่นไม่
เป็นปาจิตตีย์.

๑๗. อนึ่ง ภิกษุใดโกรธขัดใจฉุดคร่าก็ดี ให้ฉุดคร่าก็ดี ซึ่งภิกษุ จากวิหารของสงฆ์
เป็นปาจิตตีย์.

๑๘. อนึ่ง ภิกษุใด นั่งทับก็ดี นอนทับก็ดี ซึ่งเตียงก็ดี ซึ่งตั่งก็ดี อันมีเท้าเสียบ (ในตัวเตียง) บนร้าน ในวิหารเป็นของสงฆ์
เป็นปาจิตตีย์.

๑๙. มหลฺลกมฺปน ภิกฺขุนา วิหารํ การยมาเนน ยาว ทฺวารโกสา อคฺคลฏฺฐ-ปนาย อาโลกสนฺธิปริกมฺมาย ทฺวิตฺติจฺ-ฉทนสฺส ปริยายํ อปฺปหริเต ฐิเตน อธิฏฺฐาตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตรึ อปฺปหริเตปิ ฐิโต อธิฏฺฐเหยฺย,
ปาจิตฺติยํ.

๒๐. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ สปฺปาณกํ อุทกํ ติณํ วา มตฺติกํ วา สิญฺเจยฺย วา สิญฺจาเปยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

ภูตคามวคฺโค ทุติโย.

๒๑. โย ปน ภิกฺขุ อสมฺมโต ภิกฺขุนิโย โอวเทยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๑๙. อนึ่ง ภิกษุผู้ให้ทำซึ่งวิหารใหญ่ จะวางเช็ดหน้าเพียงไรแต่กรอบแห่งประตู จะบริกรรมช่องหน้าต่าง พึงยืนในที่ปราศจากของสดเขียว อำนวย (ให้พอก) ได้ ๒-๓ ชั้น ถ้าเธออำนวย (ให้พอก) ยิ่งกว่านั้น แม้ยืนในที่ปราศจากของสดเขียว
ก็เป็นปาจิตตีย์.[๑]

๒๐. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ว่า น้ำมีตัวสัตว์ รดก็ดี ให้รดก็ดี ซึ่งหญ้าก็ดี ซึ่งดินก็ดี เป็นปาจิตตีย์.

ภูตคามวรรคที่ ๒ (จบ).

๒๑. อนึ่ง ภิกษุใด ไม่ได้รับสมมติ สั่งสอนพวกภิกษุณี เป็นปาจิตตีย์.

---

๑. ควรดูคำแปลและขยายความสิกขาบทนี้ ในบุพพสิกขาวรรณนาประกอบด้วย.

๒๒. สมฺมโตปิ เจ ภิกฺขุ
อตฺถงฺคเต สุริเย
ภิกฺขุนิโย โอวเทยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๒๓. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุนูปสฺสยํ
อุปสงฺกมิตฺวา ภิกฺขุนิโย โอวเทยฺย
อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตฺติยํ.
ตตฺถายํ สมโย;
คิลานา โหติ ภิกฺขุนี,
อยํ ตตฺถ สมโย.

๒๔. โย ปน ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺย
"อามิสเหตุ ภิกฺขู ภิกฺขุนิโย โอวทนฺตีติ,

ปาจิตฺติยํ.

๒๒. ถ้าภิกษุได้รับสมมติแล้ว
เมื่อพระอาทิตย์อัสดงคตแล้ว
สั่งสอนพวกภิกษุณี เป็นปาจิตตีย์.

๒๓. อนึ่ง ภิกษุใด เข้าไปสู่ที่อาศัยแห่งภิกษุณีแล้ว สั่งสอนพวกภิกษุณี
เว้นไว้แต่สมัย เป็นปาจิตตีย์.
สมัยในเรื่องนั้นดังนี้
คือ ภิกษุณีอาพาธ
สมัยในเรื่องนั้น ดังนี้.

๒๔. อนึ่ง ภิกษุใดกล่าวอย่างนี้ว่า "พวกภิกษุสั่งสอนพวกภิกษุณี เพราะเหตุอามิส"
เป็นปาจิตตีย์.

๒๕. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาติกาย ภิกฺขุนิยา จีวรํ ทเทยฺย อญฺญตฺร ปาริวฏฺฏกา, ปาจิตฺติยํ.

๒๖. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาติกาย ภิกฺขุนิยา จีวรํ สิพฺเพยฺย วา สิพฺพาเปยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๒๗. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุนิยา สทฺธึ สํวิธาย เอกทฺธานมคฺคํ ปฏิปชฺเชยฺย
อนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ
อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตฺติยํ.
ตตฺถายํ สมโย:
สตฺถคมนีโย โหติ มคฺโค สาสงฺกสมฺมโต สปฺปฏิภโย,
อยํ ตตฺถ สมโย.

๒๕. อนึ่ง ภิกษุใด ให้จีวรแก่ภิกษุณีผู้มิใช่ญาติ เว้นไว้แต่แลกเปลี่ยน เป็นปาจิตตีย์.

๒๖. อนึ่ง ภิกษุใดเย็บก็ดี ให้เย็บก็ดีซึ่งจีวร เพื่อภิกษุณีผู้มิใช่ญาติ
เป็นปาจิตตีย์.

๒๗. อนึ่ง ภิกษุใด ชักชวนกันแล้ว เดินทางไกลด้วยกันกับภิกษุณี
โดยที่สุดแม้สิ้นระยะบ้านหนึ่ง
เว้นไว้แต่สมัย เป็นปาจิตตีย์.
สมัยในเรื่องนั้น ดังนี้:
คือทางเป็นที่จะต้องไปด้วยพวกเกวียน
รู้กันว่าเป็นที่น่ารังเกียจมีภัยเฉพาะหน้า
นี้สมัยในเรื่องนั้น.

๒๘. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุนิยา สทฺธึ สํวิธาย เอกํ นาวํ อภิรูเหยฺย อุทฺธคามินึ วา อโธคามินึ วา อญฺญตฺร ติริยนฺตรณาย, ปาจิตฺติยํ.

๒๙. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ ภิกฺขุนีปริปาจิตํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺเชยฺย อญฺญตฺร ปุพฺเพ คิหิสมารมฺภา, ปาจิตฺติยํ.

๓๐. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุนิยา สทฺธึ เอโก เอกาย รโห นิสชฺชํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

โอวาทวคฺโค ตติโย.

๒๘. อนึ่ง ภิกษุใด ชักชวนแล้ว ขึ้นเรือลำเดียวกับภิกษุณี
ขึ้นน้ำไปก็ดี ล่องน้ำไปก็ดี
เว้นไว้แต่ข้ามฟาก
เป็นปาจิตตีย์.

๒๙. อนึ่ง ภิกษุใด รู้อยู่
ฉันบิณฑบาตอันภิกษุณีแนะนำให้ถวาย
เว้นไว้แต่คฤหัสถ์ปรารภไว้ก่อน
เป็นปาจิตตีย์.

๓๐. อนึ่ง ภิกษุใดผู้เดียว สำเร็จการนั่งในที่ลับตากับภิกษุณีผู้เดียว เป็นปาจิตตีย์.

โอวาทวรรคที่ ๓ (จบ).

๓๑. อคิลาเนน ภิกฺขุนา เอโก อาวสถ-
ปิณฺโฑ ภุญฺชิตพฺโพ;
ตโต เจ อุตฺตรึ ภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๓๒. คณโภชเน อญฺญตฺร สมยา
ปาจิตฺติยํ.
ตตฺถายํ สมโย:
คิลานสมโย จีวรทานสมโย
จีวรการสมโย อทฺธานคมนสมโย
นาวาภิรูหนสมโย มหาสมโย
สมณภตฺตสมโย,
อยํ ตตฺถ สมโย.

๓๓. ปรมฺปรโภชเน อญฺญตฺร สมยา
ปาจิตฺติยํ.

๓๑. ภิกษุผู้มิใช่อาพาธ พึงฉันอาหาร
ในโรงทานได้ครั้งหนึ่ง
ถ้าฉันยิ่งกว่านั้น เป็นปาจิตตีย์.

๓๒. เว้นไว้แต่สมัย เป็นปาจิตตีย์
ในเพราะฉันเป็นหมู่.
นี้สมัยในเรื่องนั้น
คือคราวอาพาธ คราวที่เป็นฤดูถวายจีวร
คราวที่ทำจีวร คราวที่เดินทางไกล
คราวที่ขึ้นเรือไป คราวใหญ่
คราวภัตต์ของสมณะ
นี้สมัยในเรื่องนั้น.

๓๓. เว้นไว้แต่สมัย เป็นปาจิตตีย์
ในเพราะโภชนะทีหลัง.

ตตฺถายํ สมโย:
คิลานสมโย จีวรทานสมโย จีวรการสมโย,
อยํ ตตฺถ สมโย.

๓๔. ภิกฺขุํ ปเนว กุลํ อุปคตํ ปูเวหิ วา มนฺเถหิ วา อภิหฏฺฐุํปวาเรยฺย,

อากงฺขมาเนน ภิกฺขุนา
ทฺวิตฺติปตฺตปูรา ปฏิคฺคเหตพฺพา:
ตโต เจ อุตฺตรึ ปฏิคฺคณฺเหยฺย, ปาจิตฺติยํ.
ทฺวิตฺติปตฺตปูเร ปฏิคฺคเหตฺวา ตโต นีหริตฺวา
ภิกฺขูหิ สทฺธึ สํวิภชิตพฺพํ
อยํ ตตฺถ สามีจิ.

สมัยในเรื่องนั้นดังนี้:
คือคราวเป็นไข้ คราวถวายจีวร คราวทำจีวร.
นี้สมัยในเรื่องนั้น.

๓๔. อนึ่ง เขาปวารณาภิกษุผู้เข้าไปสู่สกุล ด้วยขนมก็ดี ด้วยสัตตุผงก็ดี เพื่อนำไปได้ตามปรารถนา
ภิกษุผู้ต้องการ
พึงรับได้เต็ม ๒-๓ บาตร
ถ้ารับยิ่งกว่านั้น เป็นปาจิตตีย์.
ครั้นรับเต็ม ๒-๓ บาตรแล้ว นำออกจากที่นั้นแล้ว
พึงแบ่งปันกับภิกษุทั้งหลาย
นี้เป็นสามีจิกรรมในเรื่องนั้น.

๓๕. โย ปน ภิกฺขุ ภุตฺตาวี ปวาริโต อนติริตฺตํ ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ขาเทยฺย วา ภุญฺเชยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๓๖. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ภุตฺตาวึ ปวาริตํ อนติริตฺเตน ขาทนีเยน วา โภชนีเยน วา อภิหฏฺฐุํ ปวาเรยฺย "หนฺท ภิกฺขุ ขาท วา ภุญฺช วาติ

ชานํ อาสาทนาเปกฺโข,
ภุตฺตสฺมึ ปาจิตฺติยํ.

๓๗. โย ปน ภิกฺขุ วิกาเล ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ขาเทยฺย วา ภุญฺเชยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๓๕. อนึ่ง ภิกษุใดฉันเสร็จห้ามเสียแล้ว เคี้ยวก็ดี ฉันก็ดี ซึ่งของเคี้ยวก็ดี ซึ่งของฉันก็ดี อันมิใช่เดน เป็นปาจิตตีย์.

๓๖. อนึ่ง ภิกษุใด นำไปปวารณาภิกษุผู้ฉันเสร็จ ห้ามเสียแล้ว ด้วยของเคี้ยวก็ดี ด้วยของฉันก็ดี อันมิใช่เดน
บอกว่า "เอาเถิด ภิกษุ เคี้ยวก็ตาม ฉันก็ตาม"
รู้อยู่ เพ่งจะหาโทษให้
พอเธอฉันแล้ว เป็นปาจิตตีย์.

๓๗. อนึ่ง ภิกษุใดเคี้ยวก็ดี ฉันก็ดี ซึ่งของเคี้ยวก็ดี ซึ่งของฉันก็ดี ในเวลาวิกาล เป็นปาจิตตีย์.

๓๘. โย ปน ภิกฺขุ สนฺนิธิการกํ ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ขาเทยฺย วา ภุญฺเชยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

๓๙. ยานิ โข ปน ตานิ ปณีตโภชนานิ, เสยฺยถีทํ: สปฺปิ นวนีตํ เตลํ มธุ ผาณิตํ มจฺโฉ มํสํ ขีรํ ทธิ, โย ปน ภิกฺขุ เอวรูปานิ ปณีตโภชนานิ อคิลาโน อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๐. โย ปน ภิกฺขุ อทินฺนํ มุขทฺวารํ อาหารํ อาหเรยฺย
อญฺญตฺร อุทกทนฺตโปณา, ปาจิตฺติยํ.

โภชนวคฺโค จตุตฺโถ.

๓๘. อนึ่ง ภิกษุใด เคี้ยวก็ดี ฉันก็ดี ซึ่งของเคี้ยวก็ดี ซึ่งของฉันก็ดี ทำการสั่งสม เป็นปาจิตตีย์.

๓๙. อนึ่ง ภิกษุใด มิใช่ผู้อาพาธ ขอโภชนะอันประณีตเห็นปานนี้ เช่นเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ปลา เนื้อ นมสด นมข้น เพื่อประโยชน์แก่ตนแล้วฉัน เป็นปาจิตตีย์.

๔๐. อนึ่ง ภิกษุใด กลืนอาหารที่เขายังไม่ให้ ล่วงช่องปาก
เว้นไว้แต่น้ำและไม้ชำระฟัน เป็นปาจิตตีย์.

. โภชนวรรคที่ ๔ (จบ).

๔๑. โย ปน ภิกฺขุ อเจลกสฺส วา ปริพฺพาชกสฺส วา ปริพฺพาชิกาย วา สหตฺถา ขาทนียํ วา โภชนียํ วา ทเทยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๒. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ เอวํ วเทยฺย[๑]

"เอหาวุโส คามํ วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย ปวิสิสฺสามาติ.

ตสฺส ทาเปตฺวา วา อทาเปตฺวา วา อุยฺโยเชยฺย

"คจฺฉาวุโส, น เม ตยา สทฺธึ กถา วา นิสชฺชา วา ผาสุ โหติ,

---

๑. ม. ยุ. อิทํ ปาทฺทฺวยํ โปตฺถเกสุ น ทิสฺสติ.

๔๑. อนึ่ง ภิกษุใด ให้ของเคี้ยวก็ดี ของกินก็ดี แก่อเจลกก็ดี แก่ปริพาชกก็ดี แก่ปริพาชิกาก็ดี ด้วยมือของตน เป็นปาจิตตีย์.

๔๒. อนึ่ง ภิกษุใด กล่าวต่อภิกษุอย่างนี้ว่า

"ท่านจงมา เข้าไปสู่บ้านหรือสู่นิคม เพื่อบิณฑบาตด้วยกัน"

เธอยังเขาให้ถวายแล้วก็ดี ไม่ให้ถวายแล้วก็ดี แก่เธอแล้วส่งไป (ด้วยคำ) ว่า

"ท่านจงไปเสีย การพูดก็ดี การนั่งก็ดี ของเรากับท่าน ไม่เป็นผาสุกเลย

เอกกสฺส เม กถา วา นิสชฺชา วา ผาสุ โหตีติ,

เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา อนญฺญํ, ปาจิตฺติยํ.

๔๓. โย ปน ภิกฺขุ สโภชเน กุเล อนูปขชฺช นิสชฺชํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๔. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคาเมน สทฺธึ รโห ปฏิจฺฉนฺเน อาสเน นิสชฺชํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๕. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคาเมน สทฺธึ เอโก เอกาย รโห นิสชฺชํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๖. โย ปน ภิกฺขุ นิมนฺติโต สภตฺโต สมาโน,

การพูดก็ดี การนั่งก็ดี ของเราคนเดียว ย่อมเป็นผาสุก"
ทำความหมายอย่างนี้เท่านั้นแล ให้เป็นปัจจัย หาใช่อย่างอื่นไม่ เป็นปาจิตตีย์.

๔๓. อนึ่ง ภิกษุใด สำเร็จการนั่งแทรกแซงในสโภชนสกุล เป็นปาจิตตีย์.

๔๔. อนึ่ง ภิกษุใด สำเร็จการนั่งในที่ลับ คือ ในอาสนะกำบังกับมาตุคาม เป็นปาจิตตีย์.

๔๕. อนึ่ง ภิกษุใด ผู้เดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับตากับมาตุคามผู้เดียว เป็นปาจิตตีย์.

๔๖. อนึ่ง ภิกษุใด รับนิมนต์แล้ว มีภัตต์อยู่แล้ว

สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา
ปุเรภตฺตํ วา ปจฺฉาภตฺตํ วา กุเลสุ จาริตฺตํ
อาปชฺเชยฺย
อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตฺติยํ.
ตตฺถายํ สมโย:
จีวรทานสมโย จีวรการสมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๔๗. อคิลาเนน ภิกฺขุนา
จาตุมาสปจฺจยปวารณา สาทิตพฺพา
อญฺญตฺร ปุนปวารณาย,
อญฺญตฺร นิจฺจปวารณาย,
ตโต เจ อุตฺตรึ สาทิเยยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๘. โย ปน ภิกฺขุ อุยฺยุตฺตํ เสนํ
ทสฺสนาย คจฺเฉยฺย

ไม่บอกลาภิกษุซึ่งมีอยู่
ถึงความเป็นผู้เที่ยวไปในสกุลทั้งหลาย ก่อนฉันก็ดี ทีหลังฉันก็ดี
เว้นไว้แต่สมัย เป็นปาจิตตีย์.
สมัยในเรื่องนั้นดังนี้:
คือคราวที่ถวายจีวร คราวที่ทำจีวร, นี้สมัยในเรื่องนั้น

๔๗. ภิกษุไม่ใช่ผู้อาพาธ
พึงยินดีปวารณาด้วยปัจจัย เพียง ๔ เดือน
เว้นไว้แต่ปวารณาอีก
เว้นไว้แต่ปวารณาเป็นนิตย์
ถ้าเธอยินดียิ่งกว่านั้น เป็นปาจิตตีย์.

๔๘. อนึ่ง ภิกษุใด ไปเพื่อจะดูเสนาอันยกออกแล้ว

อญฺญตฺร ตถารูปปจฺจยา, ปาจิตฺติยํ.

๔๙. สิยา จ ตสฺส ภิกฺขุโน โกจิเทว ปจฺจโย เสนํ คมนาย,
ทฺวิรตฺตติรตฺตํ เตน ภิกฺขุนา เสนาย วสิตพฺพํ,
ตโต เจ อุตฺตรึ วเสยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๕๐. ทฺวิรตฺตติรตฺตญฺเจ ภิกฺขุ เสนาย วสมาโน
อุยฺโยธิกํ วา พลคฺคํ วา เสนาพฺยูหํ วา อนีกทสฺสนํ วา คจฺเฉยฺย, ปาจิตฺติยํ.

อเจลกวคฺโค ปญฺจโม.

เว้นไว้แต่ปัจจัยมีอย่างนั้นเป็นรูป เป็นปาจิตตีย์.

๔๙. ก็ถ้าปัจจัยบางอย่าง เพื่อจะไปสู่เสนามีแก่ภิกษุนั้น ภิกษุนั้นพึงอยู่ได้ในเสนาเพียง ๒-๓ คืน ถ้าอยู่ยิ่งกว่านั้น เป็นปาจิตตีย์.

๕๐. ถ้าภิกษุอยู่ในเสนา ๒-๓ คืน ไปสู่สนามรบก็ดี ไปสู่ที่พักพลก็ดี ไปสู่ที่จัดขบวนทัพก็ดี ไปดูหมู่อนึก คือ ช้าง ม้า รถ พลเดิน อันจัดเป็นกอง ๆ แล้วก็ดี เป็นปาจิตตีย์.

อเจลกวรรคที่ ๕ (จบ).

๕๑. สุราเมรยปาเน ปาจิตฺติยํ.

๕๒. องฺคุลิปโตทเก ปาจิตฺติยํ.

๕๓. อุทเก หสฺสธมฺเม ปาจิตฺติยํ.

๕๔. อนาทริเย ปาจิตฺติยํ.

๕๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ภึสาเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๕๖. โย ปน ภิกฺขุ อคิลาโน วิสีวนาเปกฺโข
โชตึ สมาทเหยฺย วา สมาทหาเปยฺย วา

๕๑. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะดื่มสุราและเมรัย.

๕๒. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะจี้ด้วยนิ้วมือ.

๕๓. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะธรรม คือหัวเราะในน้ำ (หมายเอาเล่นน้ำ).

๕๔. เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะความไม่เอื้อเฟื้อ.

๕๕. อนึ่ง ภิกษุใดหลอนภิกษุ[๑] เป็นปาจิตตีย์.

๕๖. อนึ่ง ภิกษุใด มิใช่ผู้อาพาธ มุ่งการผิง

ติดก็ดี ให้ติดก็ดี ซึ่งไฟ

---

๑. ให้ตกใจกลัว.

อญฺญตฺร ตถารูปปจฺจยา, ปาจิตฺติยํ.

๕๗. โย ปน ภิกฺขุ โอเรนฑฺฒมาสํ
นฺหาเยยฺย
อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตฺติยํ.
ตตฺถายํ สมโย:
ทิยฑฺโฒ มาโส เสโส คิมฺหานนฺติ
วสฺสานสฺส ปฐโม มาโส
อิจฺเจเต อฑฺฒเตยฺยมาสา
อุณฺหสมโย ปริฬาหสมโย
คิลานสมโย กมฺมสมโย
อทฺธานคมนสมโย วาตวุฏฺฐิสมโย.
อยํ ตตฺถ สมโย.

เว้นไว้แต่ปัจจัยมีอย่างนั้นเป็นรูป เป็นปาจิตตีย์.

๕๗. อนึ่ง ภิกษุใด ยังหย่อนกึ่งเดือน อาบน้ำ
เว้นไว้แต่สมัย เป็นปาจิตตีย์.
สมัยในเรื่องนั้นดังนี้:
คือ "เดือนกึ่งท้ายฤดูร้อน
เดือนต้นแห่งฤดูฝน"
๒ เดือนกึ่งนี้
เป็นคราวร้อน เป็นคราวกระวนกระวาย
คราวเจ็บไข้ คราวทำการงาน
คราวไปทางไกล คราวฝนมากับพายุ
นี้สมัยในเรื่องนั้น.

๔๘. นวมฺปน ภิกฺขุนา จีวรลาเภน ติณฺณํ ทุพฺพณฺณกรณานํ อญฺญตรํ ทุพฺพณฺณกรณํ อาทาตพฺพํ
นีลํ วา กทฺทมํ วา กาฬสามํ วา,

อนาทา เจ ภิกฺขุ ติณฺณํ ทุพฺพณฺณกรณานํ อญฺญตรํ ทุพฺพณฺณกรณํ นวํ จีวรํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๔๙. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส วา ภิกฺขุนิยา วา สิกฺขมานาย วา สามเณรสฺส วา สามเณริยา วา สามํ จีวรํ วิกปฺเปตฺวา อปจฺจุทฺธารกํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๕๘. อนึ่ง ภิกษุ ได้จีวรมาใหม่ พึงถือเอาวัตถุ สำหรับทำให้เสียสี ๓ อย่าง ๆ ใดอย่างหนึ่ง
คือของเขียวครามก็ได้ ตมก็ได้ ของดำคล้ำก็ได้
ถ้าภิกษุไม่ถือเอาวัตถุสำหรับทำให้เสียสี ๓ อย่าง ๆ ใดอย่างหนึ่ง ใช้จีวรใหม่ เป็นปาจิตตีย์.

๕๙. อนึ่ง ภิกษุใด วิกัปจีวรเอง แก่ภิกษุก็ดี แก่ภิกษุณีก็ดี แก่นางสิกขมานาก็ดี แก่สามเณรก็ดี แก่นางสามเณรีก็ดี
แล้วใช้สอย (จีวรนั้น) ไม่ให้เขาถอนก่อน เป็นปาจิตตีย์.

๖๐. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ปตฺตํ วา จีวรํ วา นิสีทนํ วา สูจิฆรํ วา กายพนฺธนํ วา อปนิเธยฺย วา อปนิธาเปยฺย วา อนฺตมโส หสฺสาเปกฺโขปิ, ปาจิตฺติยํ.

สุราปานวคฺโค ฉฏฺโฐ.

๖๑. โย ปน ภิกฺขุ สญฺจิจฺจ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๖๒. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ สปฺปาณกํ อุทกํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๖๓. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ ยถาธมฺมํ นีหตาธิกรณํ ปุนกมฺมาย อุกฺโกเฏยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๖๐. อนึ่ง ภิกษุใด ซ่อนก็ดี ให้ซ่อนก็ดี ซึ่งบาตรก็ดี จีวรก็ดี ผ้าปูนั่งก็ดี กล่องเข็มก็ดี ประคดเอวก็ดี แห่งภิกษุ โดยที่สุดแม้หมายจะหัวเราะ เป็นปาจิตตีย์.

สุราปานวรรคที่ ๖ (จบ).

๖๑. อนึ่ง ภิกษุใด แกล้งพรากสัตว์จากชีวิต เป็นปาจิตตีย์.

๖๒. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ บริโภคน้ำมีตัวสัตว์ เป็นปาจิตตีย์.

๖๓. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ ฟื้นอธิกรณ์ที่ทำเสร็จแล้วตามธรรม เพื่อทำอีก เป็นปาจิตตีย์.

๖๔. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส ชานํ ทุฏฺฐุลฺลํ อาปตฺตึ ปฏิจฺฉาเทยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๖๕. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ อูนวีสติวสฺสํ ปุคฺคลํ อุปสมฺปาเทยฺย,
โส จ ปุคฺคโล อนุปสมฺปนฺโน,
เต จ ภิกฺขู คารยฺหา,
อิทํ ตสฺมึ ปาจิตฺติยํ.

๖๖. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ เถยฺยสตฺเถน สทฺธึ สํวิธาย เอกทฺธานมคฺคํ ปฏิปชฺเชยฺย

อนฺตมโส คามนฺตรมฺปิ, ปาจิตฺติยํ.

๖๗. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคาเมน สทฺธึ สํวิธาย เอกทฺธานมคฺคํ ปฏิปชฺเชยฺย

๖๔. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ ปิดอาบัติชั่วหยาบของภิกษุ เป็นปาจิตตีย์.

๖๕. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ ยังบุคคลมีปีหย่อน ๒๐ ให้อุปสมบท
บุคคลนั้นไม่เป็นอุปสัมบันด้วย
ภิกษุทั้งหลายนั้นถูกติเตียนด้วย
นี้เป็นปาจิตตีย์ ในเรื่องนั้น.

๖๖. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ ชักชวนแล้วเดินทางไกลสายเดียวกันกับพวกเกวียน พวกต่าง ผู้เป็นโจร
โดยที่สุดแม้สิ้นระยะบ้านหนึ่ง เป็นปาจิตตีย์.

๖๗. อนึ่ง ภิกษุใด ชักชวนแล้วเดินทางไกลสายเดียวกันกับมาตุคาม

อนุตฺตมโส คามนฺตรมฺปิ, ปาจิตฺติยํ.

๖๘. โย ปน ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺย "ตถาหํ ภควตา ธมฺมํ เทสิตํ อาชานามิ;

ยถา เยเม อนฺตรายิกา ธมฺมา วุตฺตา ภควตา,

เต ปฏิเสวโต นาลํ อนฺตรายายาติ,

โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย "มา อายสฺมา เอวํ อวจ,

มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ;

น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ,

น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย;

โดยที่สุดแม้สิ้นระยะบ้านหนึ่ง เป็นปาจิตตีย์.

๖๘. อนึ่ง ภิกษุใดกล่าวอย่างนี้ว่า "ข้าพเจ้ารู้ถึงธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงแล้ว

โดยประการว่า เป็นธรรมทำอันตรายได้อย่างไร

ธรรมนั้นหาอาจทำอันตรายแก่ผู้เสพได้ (จริง) ไม่"

ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า "ท่านอย่าได้พูดอย่างนั้น

ท่านอย่าได้กล่าวตู่พระผู้มีพระภาคเจ้า

การกล่าวตู่พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ดีดอก

พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ได้ตรัสอย่างนั้นเลย

อเนกปริยาเยน อาวุโส อนฺตรายิกา ธมฺมา วุตฺตา ภควตา
อลญฺจ ปน เต ปฏิเสวโต อนฺตรายายาติ

เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย,
โส ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ ยาวตติยํ สมนุภาสิตพฺโพ

ตสฺส ปฏินิสฺสคฺคาย;
ยาวตติยญฺเจ สมนุภาสิยมาโน
ตํ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย,
อิจฺเจตํ กุสลํ,
โน เจ ปฏินิสฺสชฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

แน่ะเธอ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสธรรมอันทำอันตรายไว้โดยบรรยายเป็นอันมาก
ก็แลธรรมนั้นอาจทำอันตรายแก่ผู้เสพได้ (จริง)"
แลภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนั้น ขืนถืออย่างนั้นแล
ภิกษุนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงสวดประกาศห้ามจนหนที่ ๓
เพื่อสละการนั้นเสีย
ถ้าเธอถูกสวดประกาศห้ามอยู่จนหนที่ ๓
สละการนั้นเสีย
การสละได้ดังนี้ นั่นเป็นการดี
ถ้าไม่สละ เป็นปาจิตตีย์.

๖๙. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ ตถาวาทินา ภิกฺขุนา อกฏานุธมฺเมน ตํ ทิฏฺฐึ อปฺปฏิ-นิสฺสฏฺเฐน สทฺธึ สมฺภุญฺเชยฺย วา สํวเสยฺย วา สห วา เสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๗๐. สมณุทฺเทโสปิ เจ เอวํ วเทยฺย "ตถาหํ ภควตา ธมฺมํ เทสิตํ อาชานามิ; ยถา เยเม อนฺตรายิกา ธมฺมา วุตฺตา ภควตา,

เต ปฏิเสวโต นาลํ อนฺตรายายาติ,

โส สมณุทฺเทโส ภิกฺขูหิ เอวมสฺส วจนีโย

"มา อาวุโส สมณุทฺเทส เอวํ อวจ,

๖๙. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่ กินร่วมก็ดี อยู่ร่วมก็ดี สำเร็จการนอนด้วยกันก็ดี กับภิกษุผู้กล่าวอย่างนั้น ยังไม่ได้ทำธรรม่อันสมควร ยังไม่ได้สละทิฏฐินั้น เป็นปาจิตตีย์.

๗๐.ถ้าแม้สมณุทเทสกล่าวอย่างนี้ว่า "ข้าพเจ้ารู้ธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงแล้วโดยประการที่ตรัสว่า เป็นธรรมทำอันตรายได้อย่างไร

ธรรมนั้นหาอาจทำอันตรายแก่ผู้เสพได้ (จริง) ไม่"

สมณุทเทสนั้น อันภิกษุทั้งหลาย พึงกล่าวอย่างนี้ว่า

"สมณุทเทส เธออย่าได้พูดอย่างนั้น

มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ,
น หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ,
น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย.
อเนกปริยาเยน อาวุโส สมณุทฺเทส
อนฺตรายิกา ธมฺมา วุตฺตา ภควตา,
อลญฺจ ปน เต ปฏิเสวโต อนฺตรายายาติ;

เอวญฺจ โส สมณุทฺเทโส ภิกฺขูหิ วุจฺจมาโน

ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย,
โส สมณุทฺเทโส ภิกฺขูหิ เอวมสฺส
วจนีโย

เธออย่าได้กล่าวตู่พระผู้มีพระภาคเจ้า
การกล่าวตู่พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ดีดอก
พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ได้ตรัสอย่างนั้นเลย
แน่ะสมณุทเทส เธอ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัส
ธรรมทำอันตรายไว้โดยปริยายเป็นอันมาก
ก็แลธรรมเหล่านั้น อาจทำอันตรายแก่ผู้เสพ
ได้ (จริง)"
แลสมณุทเทสนั้น อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าว
อยู่อย่างนั้น
ขืนถืออย่างนั้นเทียว
สมณุทเทสนั้น อันภิกษุทั้งหลายพึงว่ากล่าว
อย่างนี้ว่า

"อชฺชตคฺเค เต อาวุโส สมณุทฺเทส น

เจว โส ภควา สตฺถา อปทิสิตพฺโพ;
ยมฺปิ จญฺเญ สมณุทฺเทสา ลภนฺติ ภิกฺขูหิ
สทฺธึ ทฺวิรตฺตติรตฺตํ สหเสยฺยํ,
สาปิ เต นตฺถิ;
จร ปิเร วินสฺสาติ.
โย ปน ภิกฺขุ ชานํ ตถานาสิตํ สมณุทฺเทสํ
อุปลาเปยฺย วา อุปฏฺฐาเปยฺย วา สมฺภุญฺ-
เชยฺย วา สห วา เสยฺยํ กปฺเปยฺย
ปาจิตฺติยํ.

สปฺปาณวคฺโค สตฺตโม.

"แน่ะสมณุทเทส เธออย่าอ้างพระผู้มีพระ-ภาคเจ้านั้นว่า เป็นพระศาสดาของเธอตั้งแต่วันนี้ไป

แลพวกสมณุทเทสอื่น ย่อมได้การนอนร่วมเพียง ๒-๓ คืน กับภิกษุทั้งหลายอันใด แม้กิริยาที่ได้การนอนร่วมนั้นไม่มีแก่เธอเจ้าคนเสีย เจ้าจงไปเสีย เจ้าจงฉิบหายเสีย" แลภิกษุใดรู้อยู่ เกลี้ยกล่อมสมณุทเทสผู้ถูกให้ฉิบหายเสียอย่างนั้นแล้วก็ดี ให้อุปัฏฐากก็ดี กินร่วมก็ดี สำเร็จการนอนร่วมก็ดี เป็นปาจิตตีย์.

สัปปาณวรรคที่ ๗ (จบ).

๗๑. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขูหิ สหธมฺมิกํ วุจฺจมาโน เอวํ วเทยฺย
"น ตาวาหํ อาวุโส เอตสฺมึ สิกฺขาปเท สิกฺขิสฺสามิ, ยาว นญฺญํ ภิกฺขุํ พฺยตฺตํ วินยธรํ ปริปุจฺฉามีติ, ปาจิตฺติยํ.
สิกฺขมาเนน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา อญฺญาตพฺพํ ปริปุจฺฉิตพฺพํ ปริปญฺหิตพฺพํ,
อยํ ตตฺถ สามีจิ.

๗๒. โย ปน ภิกฺขุ ปาฏิโมกฺเข อุทฺทิสฺสมาเน เอวํ วเทยฺย
"กิมฺปนิเมหิ ขุทฺทานุขุทฺทเกหิ สิกฺขาปเทหิ อุทฺทิฏฺเฐหิ, ยาวเทว กุกฺกุจฺจาย วิเหสาย วิเลขาย สํวตฺตนฺตีติ,

๗๑. ภิกษุใด อันภิกษุทั้งหลายว่ากล่าวอยู่โดยชอบธรรม กล่าวอย่างนี้ว่า "แน่ะเธอ ฉันจะยังไม่ศึกษาในสิกขาบทนี้ กว่าจะได้ถามภิกษุอื่นผู้ฉลาดผู้ทรงวินัย" เป็นปาจิตตีย์.

(ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย) อันภิกษุศึกษาอยู่ ควรรู้ถึง ควรสอบถาม ควรตริตรอง นี้เป็นสามีจิกรรมในเรื่องนั้น.

๗๒. อนึ่ง ภิกษุใด เมื่อมีใครสวดปาฏิโมกข์อยู่ กล่าวอย่างนี้ว่า "ประโยชน์อะไรด้วยสิกขาบทเล็กน้อยเหล่านี้ ที่สวดขึ้นแล้ว ช่างเป็นไปเพื่อความรำคาญ เพื่อความลำบาก เพื่อความยุ่งยิ่งนี่กระไร ?"

สิกฺขาปทวิวณฺณนเก ปาจิตฺติยํ.

๗๓. โย ปน ภิกฺขุ อนฺวฑฺฒมาสํ ปาฏิโมกฺเข อุทฺทิสฺสมาเน เอวํ วเทยฺย "อิทาเนว โข อหํ อาชานามิ 'อยมฺปิ กิร ธมฺโม สุตฺตาคโต สุตฺต-ปริยาปนฺโน อนฺวฑฺฒมาสํ อุทฺเทสํ อาคจฺฉตีติ; ตญฺเจ ภิกฺขุํ อญฺเญ ภิกฺขู ชาเนยฺยุํ "นิสินฺนปุพฺพํ อิมินา ภิกฺขุนา ทฺวิตฺติกฺขตฺตุํ ปาฏิโมกฺเข อุทฺทิสฺสมาเน โก ปน วาโท ภิยฺโยติ, น จ ตสฺส ภิกฺขุโน อญฺญาณเกน มุตฺติ อตฺถิ;

เป็นปาจิตตีย์ เพราะก่นสิกขาบท.

๗๓. อนึ่ง ภิกษุใด เมื่อปาฏิโมกข์สวด
อยู่ทุกกึ่งเดือน กล่าวอย่างนี้ว่า
"ฉันพึ่งรู้เดี๋ยวนี้เองว่า
'เออ ธรรมแม้นี้ ก็มาแล้วในสูตร เนื่องแล้ว
ในสูตร
มาสู่อุทเทส (คือการสวด) ทุกกึ่งเดือน"
ถ้าภิกษุทั้งหลายอื่นรู้จักภิกษุนั้นว่า
"ภิกษุนี้เคยนั่งเมื่อปาฏิโมกข์กำลังสวดอยู่
๒-๓ คราวมาแล้ว กล่าวอะไรอีก"
ความพ้นด้วยอาการที่ไม่รู้ หามีแก่ภิกษุนั้น
ไม่

ยญฺจ ตตฺถ อาปตฺตึ อาปนฺโน, ตญฺจ ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพ;
อุตฺตริญฺจสฺส โมโห อาโรเปตพฺโพ
"ตสฺส เต อาวุโส อลาภา,
ตสฺส เต ทุลฺลทฺธํ;
ยํ ตฺวํ ปาฏิโมกฺเข อุทฺทิสฺสมาเน น สาธุกํ อฏฺฐิกตฺวา มนสิกโรสีติ;
อิทํ ตสฺมึ โมหนเก ปาจิตฺติยํ.

๗๔. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส กุปิโต อนตฺตมโน ปหารํ ทเทยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๗๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส กุปิโต อนตฺตมโน ตลสตฺติกํ อุคฺคิเรยฺย, ปาจิตฺติยํ.

พึงปรับเธอตามธรรมด้วยอาบัติที่ต้องในเรื่องนั้น
และพึงยกความหลงขึ้นแก่เธอเพิ่มอีกว่า
"แน่ะเธอ ไม่ใช่ลาภของเธอ
เธอได้ไม่ดีแล้ว
ด้วยเหตุว่า เมื่อปาฏิโมกข์กำลังสวดอยู่ เธอหาทำในใจให้สำเร็จประโยชน์ดีไม่"
นี้เป็นปาจิตตีย์ ในความเป็นผู้แสร้งทำหลงนั้น.

๗๔. อนึ่ง ภิกษุใด โกรธน้อยใจให้ประหารแก่ภิกษุ เป็นปาจิตตีย์.

๗๕. อนึ่ง ภิกษุใด โกรธน้อยใจเงื้อหอกคือฝ่ามือขึ้นแก่ภิกษุ เป็นปาจิตตีย์.

๗๖. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ อมูลเกน สงฺฆาทิเสเสน อนุทฺธํเสยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๗๗. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส สญฺจิจฺจ กุกฺกุจฺจํ อุปทเหยฺย
"อิติสฺส มุหุตฺตมฺปิ อผาสุ ภวิสฺสตีติ,

เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา อนญฺญํ, ปาจิตฺติยํ.

๗๘. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขูนํ ภณฺฑนชาตานํ กลหชาตานํ วิวาทาปนฺนานํ อุปสฺสุตึ ติฏฺเฐยฺย
"ยํ อิเม ภณิสฺสนฺติ, ตํ โสสฺสามีติ,

๗๖. อนึ่ง ภิกษุใด กำจัด (คือโจท) ภิกษุด้วยอาบัติสังฆาทิเสสหามูลมิได้ เป็นปาจิตตีย์.

๗๗. อนึ่ง ภิกษุใด แกล้งก่อความรำคาญ แก่ภิกษุ
ด้วยหมายว่า "ด้วยเช่นนี้ ความไม่ผาสุกจักมีแก่เธอ แม้ครู่หนึ่ง"
ทำความหมายอย่างนี้เท่านั้นแล ให้เป็นปัจจัย หาใช่อย่างอื่นไม่ เป็นปาจิตตีย์.

๗๘. อนึ่ง ภิกษุใด เมื่อภิกษุทั้งหลายเกิดหมางกัน เกิดทะเลาะกัน ถึงการวิวาทกัน ยืนแอบฟัง
ด้วยหมายว่า "จักได้ฟังคำที่เธอพูดกัน"

เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา อนญฺญํ, ปาจิตฺติยํ.

๗๙. โย ปน ภิกฺขุ ธมฺมิกานํ กมฺมานํ
ฉนฺทํ ทตฺวา
ปจฺฉา ขิยฺยนธมฺมํ อาปชฺเชยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๘๐. โย ปน ภิกฺขุ สงฺเฆ วินิจฺฉยกถาย
วตฺตมานาย
ฉนฺทํ อทตฺวา อุฏฺฐายาสนา
ปกฺกเมยฺย, ปาจิตฺติยํ.

๘๑. โย ปน ภิกฺขุ สมคฺเคน สงฺเฆน
จีวรํ ทตฺวา
ปจฺฉา ขิยฺยนธมฺมํ อาปชฺเชยฺย

ทำความหมายอย่างนี้เท่านั้นแล ให้เป็นปัจจัย หาใช่อย่างอื่นไม่ เป็นปาจิตตีย์.

๗๙. อนึ่ง ภิกษุใด ให้ฉันทะเพื่อกรรมอันเป็นธรรมแล้ว
ถึงธรรมคือการบ่นว่าในภายหลัง เป็นปาจิตตีย์.

๘๐. อนึ่ง ภิกษุใด เมื่อเรื่องอันจะพึงวินิจฉัย ยังเป็นไปอยู่ในสงฆ์
ไม่ให้ฉันทะแล้วลุกจากอาสนะ
หลีกไปเสีย เป็นปาจิตตีย์.

๘๑. อนึ่ง ภิกษุใด (พร้อมใจ) ด้วยสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันให้จีวร (แก่ภิกษุ) แล้ว
ภายหลังถึงธรรมคือบ่นว่า

"ยถาสนฺถุตํ ภิกฺขู สงฺฆิกํ ลาภํ ปริณาเมนฺตีติ, ปาจิตฺติยํ.

๘๒. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ สงฺฆิกํ ลาภํ ปริณตํ ปุคฺคลสฺส ปริณาเมยฺย, ปาจิตฺติยํ.

สหธมฺมิกวคฺโค อฏฺฐโม.

๘๓. โย ปน ภิกฺขุ รญฺโญ ขตฺติยสฺส มุทฺธาภิสิตฺตสฺส อนิกฺขนฺตราชเก อนิคฺคตรตนเก ปุพฺเพ อปฺปฏิสํวิทิโต อินฺทขีลํ อติกฺกาเมยฺย[๑], ปาจิตฺติยํ.

---

๑. สี. ม. อติกฺกเมยฺย. ปวรนิเวเสทานิ อิมํ อุทฺทิสฺสติ.

ว่า "ภิกษุทั้งหลายน้อมลาภของสงฆ์ไปตามชอบใจ" เป็นปาจิตตีย์.

๘๒. อนึ่ง ภิกษุใดรู้อยู่น้อมลาภที่เขาน้อมไปจะถวายสงฆ์มาเพื่อบุคคล เป็นปาจิตตีย์.

สหธรรมิกวรรคที่ ๘ (จบ).

๘๓. อนึ่ง ภิกษุใด ไม่ได้รับบอกก่อน ก้าวล่วงธรณีเข้าไป (ในห้อง) ของพระราชาผู้กษัตริย์ได้รับมฤธาภิเษกแล้ว ที่พระราชายังไม่เสด็จออก ที่รัตนะยังไม่ออก เป็นปาจิตตีย์.

๘๔. โย ปน ภิกฺขุ รตนํ วา รตนสมฺมตํ วา อญฺญตฺร อชฺฌารามา วา อชฺฌาวสถา วา อุคฺคณฺเหยฺย วา อุคฺคณฺหาเปยฺย วา, ปาจิตฺติยํ.

รตนํ วา ปน ภิกฺขุนา รตนสมฺมตํ วา อชฺฌาราเม วา อชฺฌาวสเถ วา อุคฺคเหตฺวา วา อุคฺคณฺหาเปตฺวา วา นิกฺขิปิตพฺพํ "ยสฺส ภวิสฺสติ, โส หริสฺสตีติ: อยํ ตตฺถ สามีจิ.

๘๕. โย ปน ภิกฺขุ สนฺตํ ภิกฺขุํ อนาปุจฺฉา
วิกาเล คามํ ปวิเสยฺย

๘๔. อนึ่ง ภิกษุใด เก็บเอาก็ดี ให้เก็บเอาก็ดี ซึ่งรัตนะก็ดี ซึ่งของที่สมมติว่าเป็นรัตนะก็ดี เว้นไว้แต่ในวัดที่อยู่ก็ดี ในที่อยู่พักก็ดี เป็นปาจิตตีย์.

แลภิกษุเก็บเอาก็ดี ให้เก็บเอาก็ดี ซึ่งรัตนะก็ดี ซึ่งของที่สมมติว่ารัตนะก็ดี ในวัดที่อยู่ก็ดี ในที่อยู่พักก็ดี แล้วพึงเก็บไว้
ด้วยหมายว่า "ของผู้ใด ผู้นั้นจักได้เอาไป" นี้เป็นสามีจิกรรมในเรื่องนั้น.

๘๕. อนึ่ง ภิกษุใด ไม่อำลาภิกษุผู้มีอยู่แล้ว
เข้าไปสู่บ้านในเวลาวิกาล

อญฺญตฺร ตถารูปา อจฺจายิกา กรณียา, ปาจิตฺติยํ.

๘๖. โย ปน ภิกฺขุ อฏฺฐิมยํ วา ทนฺตมยํ วา วิสาณมยํ วา สูจิฆรํ การาเปยฺย,
เภทนกํ ปาจิตฺติยํ.

๘๗. นวมฺปน ภิกฺขุนา มญฺจํ วา ปีฐํ วา การยมาเนน
อฏฺฐงฺคุลปาทกํ กาเรตพฺพํ
สุคตงฺคุเลน
อญฺญตฺร เหฏฺฐิมาย อฏนิยา,
ตํ อติกฺกามยโต เฉทนกํ ปาจิตฺติยํ.

เว้นไว้แต่กิจรีบ (คือธุระร้อน) มีอย่างนั้น เป็นรูป เป็นปาจิตตีย์.

๘๖. อนึ่ง ภิกษุใด ให้ทำกล่องเข็มแล้ว ด้วยกระดูกก็ดี แล้วด้วยงาก็ดี แล้วด้วยเขา ก็ดี

เป็นปาจิตตีย์ ที่ให้ต่อยเสีย.

๘๗. อนึ่ง ภิกษุผู้ให้ทำเตียงก็ดี ตั่งก็ดี ใหม่

พึงทำให้มีเท้าเพียง ๘ นิ้ว

ด้วยนิ้วสุคต

เว้นไว้แต่แม่แคร่เบื้องต่ำ

เธอทำให้ล่วงประมาณนั้นไป เป็นปาจิตตีย์ ที่ให้ตัดเสีย.

๘๘. โย ปน ภิกฺขุ มญฺจํ วา ปีฐํ วา
ตูโลนทฺธํ การาเปยฺย,
อุทฺทาลนกํ ปาจิตฺติยํ.

๘๙. นิสีทนมฺปน ภิกฺขุนา การยมาเนน
ปมาณิกํ กาเรตพฺพํ:
ตตฺริทํ ปมาณํ:
ทีฆโส เทฺว วิทตฺถิโย
สุคตวิทตฺถิยา, ติริยํ ทิยฑฺฒํ, ทสา วิทตฺถิ,
ตํ อติกฺกามยโต เฉทนกํ ปาจิตฺติยํ.

๙๐. กณฺฑุปฏิจฺฉาทึ ปน ภิกฺขุนา
การยมาเนน ปมาณิกา กาเรตพฺพา:
ตตฺริทํ ปมาณํ:

๘๘. อนึ่ง ภิกษุใด ให้ทำเตียงก็ดี ตั่งก็ดี เป็นของหุ้มนุ่น (คือยัดนุ่น) เป็นปาจิตตีย์ ที่ให้รื้อเสีย.

๘๙. อนึ่ง ภิกษุผู้ให้ทำผ้าสำหรับนั่ง พึงให้ทำให้ได้ประมาณ
นี้ประมาณในคำนั้น
โดยยาว ๒ คืบ
โดยกว้างคืบครึ่ง ชายคืบหนึ่ง ด้วยคืบสุคต เธอทำให้ล่วงประมาณนั้นไป เป็นปาจิตตีย์ ที่ให้ตัดเสีย.

๙๐. อนึ่ง ภิกษุผู้ให้ทำผ้าปิดฝี พึงให้ทำให้ได้ประมาณ
นี้ประมาณในคำนั้น

ทีฆโส จตสฺโส วิทตฺถิโย
สุคตวิทตฺถิยา ติริยํ เทฺว วิทตฺถิโย,
ตํ อติกฺกามยโต เฉทนกํ ปาจิตฺติยํ.

๙๑. วสฺสิกสาฏิกํ ปน ภิกฺขุนา การยมาเนน
ปมาณิกา กาเรตพฺพา;
ตตฺริทํ ปมาณํ:
ทีฆโส ฉ วิทตฺถิโย
สุคตวิทตฺถิยา ติริยํ อฑฺฒเตยฺยา,
ตํ อติกฺกามยโต เฉทนกํ ปาจิตฺติยํ.

โดยยาว ๔ คืบ
โดยกว้าง ๒ คืบ ด้วยคืบสุคต
เธอให้ล่วงประมาณนั้นไป เป็นปาจิตตีย์ ที่ให้ตัดเสีย.

๙๑. อนึ่ง ภิกษุผู้ให้ทำผ้าอาบน้ำฝน พึงให้ทำให้ได้ประมาณ
นี้ประมาณในคำนั้น
โดยยาว ๖ คืบ
โดยกว้าง ๒ คืบครึ่ง ด้วยคืบสุคต
เธอทำให้ล่วงประมาณนั้น เป็นปาจิตตีย์ ที่ให้ตัดเสีย.

๙๒. โย ปน ภิกฺขุ สุคตจีวรปฺปมาณํ จีวรํ การาเปยฺย อติเรกํ วา, เฉทนกํ ปาจิตฺติยํ.

ตตฺริทํ สุคตสฺส สุคตจีวรปฺปมาณํ:

ทีฆโส นว วิทตฺถิโย
สุคตวิทตฺถิยา ติริยํ ฉ วิทตฺถิโย, อิทํ สุคตสฺส สุคตจีวรปฺปมาณํ.

รตนวคฺโค นวโม.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต เทฺวนวุติ ปาจิตฺติยา ธมฺมา.

ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:

๙๒. อนึ่ง ภิกษุใด ให้ทำจีวร มีประมาณเท่าสุคตจีวรหรือยิ่งกว่า เป็นปาจิตตีย์ ที่ให้ตัดเสีย.
นี้ประมาณแห่งสุคตจีวรของพระสุคต ในคำนั้น
โดยยาว ๙ คืบ
โดยกว้าง ๖ คืบ ด้วยคืบสุคต นี้ประมาณแห่งสุคตจีวรของพระสุคต.

รตนวรรคที่ ๙ (จบ).

ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ธรรมชื่อปาจิตตีย์ ๙๒ ข้าพเจ้าได้แสดงขึ้นแล้วแล
ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านั้น

กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต
ตสฺมา ตุณฺหี,
เอวเมตํ ธารยามิ.

ปาจิตฺติยา นิฏฺฐิตา.

ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?

ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒

ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?

ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓

ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?

ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ในข้อเหล่านี้แล้ว

เพราะฉะนั้น จึงนิ่ง

ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

ปาจิตตีย์ จบ.

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต จตฺตาโร ปาฏิเทสนียา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ อญฺญาติกาย ภิกฺขุนิยา อนฺตรฆรํ ปวิฏฺฐาย หตฺถโต ขาทนียํ วา โภชนียํ วา สหตฺถา ปฏิคฺคเหตฺวา ขาเทยฺย วา ภุญฺเชยฺย วา,
ปฏิเทเสตพฺพํ เตน ภิกฺขุนา
"คารยฺหํ อาวุโส ธมฺมํ อาปชฺชึ อสปฺปายํ ปาฏิเทสนียํ,
ตํ ปฏิเทเสมีติ.

๒. ภิกฺขู ปเนว กุเลสุ นิมนฺติตา ภุญฺชนฺติ,
ตตฺร เจ ภิกฺขุนี โวสาสมานรูปา ฐิตา โหติ

ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย ธรรมชื่อปาฏิ-เทสนียะ ๔ เหล่านี้แล ย่อมมาสู่อุทเทส.

๑. อนึ่ง ภิกษุใด รับของเคี้ยวก็ดี ของฉันก็ดี ด้วยมือของตน จากมือของนางภิกษุณีผู้มิใช่ญาติ ผู้เข้าไปแล้ว สู่ละแวกบ้านแล้ว เคี้ยวก็ดี ฉันก็ดี

อันภิกษุนั้น พึงแสดงคืนว่า

"แน่ะเธอ ฉันต้องธรรมที่น่าติ ไม่เป็นสบาย ควรจะแสดงคืน

ฉันแสดงคืนธรรมนั้น."

๒. อนึ่ง ภิกษุทั้งหลายรับนิมนต์ฉันอยู่ในสกุล

ถ้าภิกษุณีมายืนสั่งเสียอยู่ในที่นั้นว่า

"อิธ สูปํ เทถ, อิธ โอทนํ เทถาติ,
เตหิ ภิกฺขูหิ สา ภิกฺขุนี อปสาเทตพฺพา

"อปสกฺก ตาว ภคินิ, ยาว ภิกฺขู ภุญฺชนฺตีติ:
เอกสฺสปิ เจ ภิกฺขุโน นปฺปฏิภาเสยฺย ตํ ภิกฺขุนึ อปสาเทตุํ
"อปสกฺก ตาว ภคินิ, ยาว ภิกฺขู ภุญฺชนฺตีติ,
ปฏิเทเสตพฺพํ เตหิ ภิกฺขูหิ
"คารยฺหํ อาวุโส ธมฺมํ อาปชฺชิมฺหา
อสปฺปายํ ปาฏิเทสนียํ,
ตํ ปฏิเทเสมาติ.

จงถวายแกงในองค์นี้ จงถวายข้าวในองค์นี้,
ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น พึงรุกรานภิกษุณีนั้นว่า
"น้องหญิง เธอจงหลีกไปเสีย ตลอดเวลาที่ภิกษุฉันอยู่,"
ถ้าภิกษุแม้รูปหนึ่ง ไม่กล่าวออกไป เพื่อจะรุกรานภิกษุณีนั้นว่า
"น้องหญิง เธอจงหลีกไปเสีย ตลอดเวลาที่ภิกษุฉันอยู่."
อันภิกษุเหล่านั้นพึงแสดงคืนว่า
"แน่ะเธอ พวกฉันต้องธรรมที่น่าติ ไม่เป็นสบาย ควรจะแสดงคืน
พวกฉันแสดงคืนธรรมนั้น."

๓. ยานิ โข ปน ตานิ เสกฺขสมฺมตานิ กุลานิ, โย ปน ภิกฺขุ ตถารูเปสุ เสกฺขสมฺมเตสุ กุเลสุ ปุพฺเพ อนิมนฺติโต อคิลาโน ขาทนียํ วา โภชนียํ วา สหตฺถา ปฏิคฺคเหตฺวา ขาเทยฺย วา ภุญฺเชยฺย วา ปฏิเทเสตพฺพํ เตน ภิกฺขุนา
"คารยฺหํ อาวุโส ธมฺมํ อาปชฺชึ อสปฺปายํ ปาฏิเทสนียํ,
ตํ ปฏิเทเสมีติ.

๔. ยานิ โข ปน ตานิ อารญฺญกานิ เสนาสนานิ สาสงฺกสมฺมตานิ สปฺปฏิภยานิ, โย ปน ภิกฺขุ ตถารูเปสุ เสนาสเนสุ วิหรนฺโต ปุพฺเพ อปฺปฏิสํวิทิตํ ขาทนียํ วา โภชนียํ วา อชฺฌาราเม สหตฺถา ปฏิคฺคเหตฺวา

๓. อนึ่ง ภิกษุใด ไม่ได้รับนิมนต์ก่อน มิใช่ผู้อาพาธ รับของเคี้ยวก็ดี ของฉันก็ดี ในสกุลที่สงฆ์สมมติว่าเป็นเสขะ ด้วยมือของตนแล้ว เคี้ยวก็ดี ฉันก็ดี
อันภิกษุนั้นพึงแสดงคืนว่า
"แน่ะเธอ ฉันต้องธรรมที่น่าติ ไม่เป็นสบาย ควรจะแสดงคืน
ฉันแสดงคืนธรรมนั้น."

๔. อนึ่ง ภิกษุใดอยู่ในเสนาสนะป่า ที่รู้กันว่าเป็นที่มีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า รับของเคี้ยวก็ดี ของฉันก็ดี อันเขาไม่ได้บอกให้รู้ไว้ก่อน ด้วยมือของตน ในวัดที่อยู่

อคิลาโน ขาเทยฺย วา ภุญฺเชยฺย วา,
ปฏิเทเสตพฺพํ เตน ภิกฺขุนา
"คารยฺหํ อาวุโส ธมฺมํ อาปชฺชึ อสปฺปายํ ปาฏิเทสนียํ,
ตํ ปฏิเทเสมีติ.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต จตฺตาโร ปาฏิเทสนียา ธมฺมา.

ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?

ไม่ใช่ผู้อาพาธ เคี้ยวก็ดี ฉันก็ดี
อันภิกษุนั้นพึงแสดงคืนว่า
"แน่ะเธอ ฉันต้องธรรมที่น่าติ ไม่เป็นสบาย
ควรจะแสดงคืน
ฉันแสดงคืนธรรมนั้น."

ท่านทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายชื่อปาฏิ-
เทสนียะ ๔ ข้าพเจ้าได้แสดงขึ้นแล้วแล
ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลายในข้อเหล่านั้น
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ?

ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต

ตสฺมา ตุณฺหี,

เอวเมตํ ธารยามิ.

ปาฏิเทสนียา นิฏฺฐิตา.

ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วในข้อเหล่านี้
เพราะฉะนั้น จึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

ปาฏิเทสนียะ จบ.

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต เสขิยา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

๑. "ปริมณฺฑลํ นิวาเสสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒. "ปริมณฺฑลํ ปารุปิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๓. "สุปฏิจฺฉนฺโน อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๔. "สุปฏิจฺฉนฺโน อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๕. "สุสํวุโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่อเสขิยะเหล่านี้แล ย่อมมาสู่อุทเทส.

๑. พึงทำศึกษาว่า "เราจักนุ่งเป็นปริมณฑล."

๒. พึงทำศึกษาว่า "เราจักห่มเป็นปริมณฑล."

๓. พึงทำศึกษาว่า "เราจักปกปิดกายดีไปในละแวกบ้าน."

๔. พึงทำศึกษาว่า "เราจักปกปิดกายดีนั่งในละแวกบ้าน."

๕. พึงทำศึกษาว่า "เราจักสำรวมดีไปในละแวกบ้าน."

๖. "สุสํวุโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๗. "โอกฺขิตฺตจกฺขุ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๘. "โอกฺขิตฺตจกฺขุ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๙. "น อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๐. "น อุกฺขิตฺตกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๑. "น อุชฺชคฺฆิกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๖. พึงทำศึกษาว่า "เราจักสำรวมดีนั่งในละแวกบ้าน."

๗. พึงทำศึกษาว่า "เราจักมีตาทอดลงไปในละแวกบ้าน."

๘. พึงทำศึกษาว่า "เราจักมีตาทอดลงนั่งในละแวกบ้าน."

๙. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ไปในละแวกบ้าน ด้วยทั้งเวิกผ้า."

๑๐. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่นั่งในละแวกบ้าน ด้วยทั้งเวิกผ้า."

๑๑. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ไปในละแวกบ้าน ด้วยทั้งความหัวเราะลั่น."

๑๒. "น อุชฺชคฺฆิกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๓. "อปฺปสทฺโท อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๔. "อปฺปสทฺโท อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๕. "น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๖. "น กายปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๗. "น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๒. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่นั่งในละแวกบ้าน ด้วยทั้งความหัวเราะลั่น."

๑๓. พึงทำศึกษาว่า "เราจักมีเสียงน้อยไปในละแวกบ้าน."

๑๔. พึงทำศึกษาว่า "เราจักมีเสียงน้อยนั่งในละแวกบ้าน."

๑๕. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่โยกกายไปในละแวกบ้าน."

๑๖. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่โยกกายนั่งในละแวกบ้าน."

๑๗. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ไกวแขนไปในละแวกบ้าน."

๑๘. "น พาหุปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๙. "น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๐. "น สีสปฺปจาลกํ อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๑. "น ขมฺภกโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๒. "น ขมฺภกโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๓. "น โอคุณฺฐิโต อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๘. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ไกวแขน นั่งในละแวกบ้าน."

๑๙. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่โคลง ศีรษะ ไปในละแวกบ้าน."

๒๐. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่โคลง ศีรษะ นั่งในละแวกบ้าน."

๒๑. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ทำ ความค้ำ ไปในละแวกบ้าน."

๒๒. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ทำ ความค้ำ นั่งในละแวกบ้าน."

๒๓. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่คลุม (ศีรษะ) ไปในละแวกบ้าน."

๒๔. "น โอคุณฺฐิโต อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๕. "น อุกฺกุฏิกาย อนฺตรฆเร คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๖. "น ปลฺลตฺถิกาย อนฺตรฆเร นิสีทิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

ฉพฺพีสติ สารุปฺปา.

๑. "สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒. "ปตฺตสญฺญี ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๔. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่คลุม (ศีรษะ) นั่งในละแวกบ้าน."

๒๕. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ไปในละแวกบ้าน ด้วยทั้งความกระโหย่ง."

๒๖. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่นั่งในละแวกบ้าน ด้วยทั้งความรัดเข่า."

สารูป ๒๖ (จบ).

๑. พึงทำศึกษาว่า "เราจักรับบิณฑบาตโดยเอื้อเฟื้อ."

๒. พึงทำศึกษาว่า "เราจักจ้องดูอยู่ในบาตรรับบิณฑบาต."

๓. "สมสูปกํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๔. "สมติตฺติกํ ปิณฺฑปาตํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๕. "สกฺกจฺจํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๖. "ปตฺตสญฺญี ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๗. "สปทานํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๘. "สมสูปกํ ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๓. พึงทำศึกษาว่า "เราจักรับบิณฑบาต มีสูปะเสมอกัน."

๔. พึงทำศึกษาว่า "เราจักรับบิณฑบาต เสมอขอบ."

๕. พึงทำศึกษาว่า "เราจักฉันบิณฑบาต โดยเอื้อเฟื้อ."

๖. พึงทำศึกษาว่า "เราจักจ้องดูอยู่ใน บาตรฉันบิณฑบาต."

๗. พึงทำศึกษาว่า "เราจักฉันบิณฑบาต ไม่แหว่ง."

๘. พึงทำศึกษาว่า "เราจักฉันบิณฑบาต มีสูปะเสมอกัน."

๙. "น ถูปโต โอมทฺทิตฺวา ปิณฺฑปาตํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๐. "น สูปํ วา พฺยญฺชนํ วา โอทเนน ปฏิจฺฉาเทสฺสามิ ภิยฺโยกมฺยตํ อุปาทายาติ สิกฺขา กรณียา.

๑๑. "น สูปํ วา โอทนํ วา อคิลาโน อตฺตโน อตฺถาย วิญฺญาเปตฺวา ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๒. "น อุชฺฌานสญฺญี ปเรสํ ปตฺตํ โอโลเกสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๓. "นาติมหนฺตํ กวฬํ กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๙. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ขยุ้มลงแต่ยอดฉันบิณฑบาต."

๑๐. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่กลบแกงก็ดี กับข้าวก็ดี ด้วยข้าวสุก อาศัยความอยากได้มาก."

๑๑. พึงทำศึกษาว่า "เราไม่อาพาธ จักไม่ขอสูปะก็ดี ข้าวสุกก็ดี เพื่อประโยชน์แก่ตนฉัน."

๑๒. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่เพ่งโพนทะนาแลดูบาตรของผู้อื่น."

๑๓. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ทำคำข้าวให้ใหญ่นัก."

๑๔. "ปริมณฺฑลํ อาโลปํ กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๕. "น อนาหเฏ กวเฬ มุขทฺวารํ วิวริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๖. "น ภุญฺชมาโน สพฺพํ หตฺถํ มุเข ปกฺขิปิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๗. "น สกวเฬน มุเขน พฺยาหริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๘. "น ปิณฺฑุกฺเขปกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๙. "น กวฬาวจฺเฉทกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๔. พึงทำศึกษาว่า "เราจักทำคำข้าวให้กลมกล่อม."

๑๕. พึงทำศึกษาว่า "เมื่อคำข้าวยังไม่นำมาถึง เราจักไม่อ้าช่องปาก."

๑๖. พึงทำศึกษาว่า "เราฉันอยู่ จักไม่สอดมือทั้งนั้นเข้าในปาก."

๑๗. พึงทำศึกษาว่า "ปากยังมีคำข้าว เราจักไม่พูด."

๑๘. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันเดาะคำข้าว."

๑๙. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันกัดคำข้าว."

๒๐. "น อวคณฺฑการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๑. "น หตฺถนิทฺธูนกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๒. "น สิตฺถาวการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๓. "น ชิวฺหานิจฺฉารกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๔. "น จปุจปุการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๕. "น สุรุสุรุการกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๐. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันทำให้ตุ่ย."

๒๑. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันสลัดมือ."

๒๒. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันทำเมล็ดข้าวตก."

๒๓. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันแลบลิ้น."

๒๔. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันทำเสียงดังจับ ๆ."

๒๕. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันทำเสียงซูด ๆ."

๒๖. "น หตฺถนิลฺเลหกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๗. "น ปตฺตนิลฺเลหกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๘. "น โอฏฺฐนิลฺเลหกํ ภุญฺชิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๙. "น สามิเสน หตฺเถน ปานียถาลกํ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๓๐. "น สสิตฺถกํ ปตฺตโธวนํ อนฺตรฆเร ฉฑฺเฑสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

สมตึส โภชนปฏิสํยุตฺตา.

๒๖. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันเลียมือ."

๒๗. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันขอดบาตร."

๒๘. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่ฉันเลียริมฝีปาก."

๒๙. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่รับโอน้ำด้วยมือเปื้อนอามิส."

๓๐. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่เทน้ำล้างบาตรมีเมล็ดข้าวในละแวกบ้าน."

โภชนปฏิสังยุตต์ ๓๐ (จบ).

๑. "น ฉตฺตปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒. "น ทณฺฑปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๓. "น สตฺถปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๔. "น อาวุธปาณิสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๕. "น ปาทุการูฬฺหสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๖. "น อุปาหนารูฬฺหสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้มีร่มในมือ."

๒. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้มีไม้พลองในมือ."

๓. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้มีศัสตราในมือ."

๔. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้มีอาวุธในมือ."

๕. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้สวมเขียงเท้า."

๖. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้สวมรองเท้า."

๗. "น ยานคตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๘. "น สยนคตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๙. "น ปลฺลตฺถิกาย นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๐. "น เวฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๑. "น โอคุณฺฐิตสีสสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๒. "น ฉมายํ นิสีทิตฺวา อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๗. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้ไปในยาน."

๘. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้อยู่บนที่นอน."

๙. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้นั่งรัดเข่า."

๑๐. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้พันศีรษะ."

๑๑. พึงทำศึกษาว่า "เราจักไม่แสดงธรรม แก่บุคคลไม่ใช่ผู้เจ็บไข้คลุมศีรษะ."

๑๒. พึงทำศึกษาว่า "เรานั่งอยู่ที่แผ่นดิน จักไม่แสดงธรรม แก่คนไม่เจ็บไข้ผู้นั่งบนอาสนะ."

๑๓. "น นีเจ อาสเน นิสีทิตฺวา อุจฺเจ อาสเน นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๔. "น ฐิโต นิสินฺนสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๕. "น ปจฺฉโต คจฺฉนฺโต ปุรโต คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๖. "น อุปฺปเถน คจฺฉนฺโต ปเถน คจฺฉนฺตสฺส อคิลานสฺส ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

โสฬส ธมฺมเทสนาปฏิสํยุตฺตา.

๑๓. พึงทำศึกษาว่า "เรานั่งบนอาสนะต่ำ จักไม่แสดงธรรม แก่คนไม่เจ็บไข้ผู้นั่งบนอาสนะสูง."

๑๔. พึงทำศึกษาว่า "เรายืนอยู่ จักไม่แสดงธรรม แก่คนไม่เจ็บไข้ผู้นั่งอยู่.

๑๕. พึงทำศึกษาว่า "เราเดินไปข้างหลัง จักไม่แสดงธรรม แก่คนไม่เจ็บไข้ผู้เดินไปข้างหน้า."

๑๖. พึงทำศึกษาว่า "เราเดินไปนอกทาง จักไม่แสดงธรรม แก่คนไม่เจ็บไข้ผู้ไปอยู่ในทาง."

ธัมมเทสนาปฏิสังยุตต์ ๑๖ (จบ).

๑. "น ริโต อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒. "น หริเต อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๓. "น อุทเก อคิลาโน อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา กริสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

ตโย ปกิณฺณกา.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต เสขิยา ธมฺมา.

ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:

๑. พึงทำศึกษาว่า "เราไม่อาพาธ จักไม่ยืนถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ."

๒. พึงทำศึกษาว่า "เราไม่อาพาธ จักไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนเขฬะบนของสดเขียว."

๓. พึงทำศึกษาว่า "เราไม่อาพาธ จักไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้วนเขฬะในน้ำ."

ปกิณณกะ ๓ (จบ).

ท่านทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายชื่อเสขิยะ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว.

ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลายในเรื่องนั้น

กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:
กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?
ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต
ตสฺมา ตุณฺหี,
เอวเมตํ ธารยามิ.

เสขิยา นิฏฺฐิตา.

ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วในเรื่องนั้น
เพราะฉะนั้น จึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

เสขิยะ จบ.

อิเม โข ปนายสฺมนฺโต สตฺตาธิกรณ-
สมถา ธมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺฉนฺติ.

อุปฺปนฺนุปฺปนฺนานํ อธิกรณานํ สมถาย
วูปสมาย
สมฺมุขาวินโย ทาตพฺโพ,
สติวินโย ทาตพฺโพ,
อมูฬฺหวินโย ทาตพฺโพ,
ปฏิญฺญาตกรณํ,
เยภุยฺยสิกา,

ตสฺส ปาปิยสิกา,
ติณวตฺถารโกติ.

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่ออธิกรณสมถะ ๗ เหล่านี้แล ย่อมมาสู่อุทเทส.

เพื่อความสงบ เพื่อความระงับ ซึ่งอธิกรณ์ทั้งหลาย ที่เกิดขึ้นแล้ว ที่เกิดขึ้นแล้ว
พึงให้ระเบียบอันจะพึงทำให้ถึงพร้อมหน้า
พึงให้ระเบียบยกเอาสติขึ้นเป็นหลัก
พึงให้ระเบียบที่ให้แก่ภิกษุผู้หายเป็นบ้าแล้ว
(พึงให้) ทำตามรับ
(พึงให้) ตัดสินเอาตามคำของคนมากเป็นประมาณ
(พึงให้) กิริยาที่ลงโทษแก่ผู้ผิด
(พึงให้) ระเบียบดังกลบไว้ด้วยหญ้า.

อุทฺทิฏฺฐา โข อายสฺมนฺโต สตฺตาธิกรณสมถา ธมฺมา.

ตตฺถายสฺมนฺเต ปุจฺฉามิ:

กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?

ทุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:

กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?

ตติยมฺปิ ปุจฺฉามิ:

กจฺจิตฺถ ปริสุทฺธา ?

ปริสุทฺเธตฺถายสฺมนฺโต

ตสฺมา ตุณฺหี,

เอวเมตํ ธารยามิ.

สตฺตาธิกรณสมถา นิฏฺฐิตา.

ท่านทั้งหลาย ธรรมชื่ออธิกรณสมถะ ๗
อันข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้วแล
ข้าพเจ้าถามท่านทั้งหลายในเรื่องนั้น
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๒
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ข้าพเจ้าถามแม้ครั้งที่ ๓
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วหรือ ?
ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธ์แล้วในเรื่องนั้น
เพราะฉะนั้น จึงนิ่ง
ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

อธิกรณสมถะ ๗ จบ.

อุทฺทิฏฺฐํ โข อายสฺมนฺโต นิทานํ

อุทฺทิฏฺฐา จตฺตาโร ปาราชิกา ธมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา เตรส สงฺฆาทิเสสา ธมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา เทฺว อนิยตา ธมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา ตึส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ธมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา เทฺวนวุติ ปาจิตฺติยา ธมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา จตฺตาโร ปาฏิเทสนียา ธมฺมา.

ท่านทั้งหลาย คำนิทาน ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้วแล

ธรรมทั้งหลายชื่อปาราชิก ๔ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว

ธรรมทั้งหลายชื่อสังฆาทิเสส ๑๓ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว

ธรรมทั้งหลายชื่ออนิยต ๒ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว

ธรรมทั้งหลาย ชื่อนิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว

ธรรมทั้งหลาย ชื่อปาจิตตีย์ ๙๒ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว

ธรรมทั้งหลายชื่อปาฏิเทสนียะ ๔ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว

อุทฺทิฏฺฐา เสขิยา ธมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา สตฺตาธิกรณสมถา ธมฺมา.

เอตฺตกนฺตสฺส ภควโต สุตฺตาคตํ สุตฺตปริยาปนฺนํ
อนฺวฑฺฒมาสํ อุทฺเทสํ อาคจฺฉติ.

ตตฺถ สพฺเพเหว สมคฺเคหิ สมฺโมทมาเนหิ อวิวทมาเนหิ สิกฺขิตพฺพนฺติ.

ภิกฺขุปาฏิโมกฺขํ นิฏฺฐิตํ.

ธรรมทั้งหลายชื่อเสขิยะ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว.

ธรรมทั้งหลายชื่ออธิกรณสมถะ ๗ ข้าพเจ้าแสดงขึ้นแล้ว.

คำเท่านี้ ของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น นับเนื่องในสูตรแล้ว มาในสูตรแล้ว ย่อมมาสู่อุทเทสทุก ๆ กึ่งเดือน.

อันภิกษุทั้งหลายทั้งปวงนั่นแล พึงเป็นผู้พร้อมเพรียงกัน เป็นผู้ชื่นชมด้วยดีอยู่ เป็นผู้ไม่วิวาทอยู่ ศึกษาในพระปาฏิโมกข์นั้นดังนี้.

ภิกขุปาฏิโมกข์ จบ.

ปุพฺพภาคนมการ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต
สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.
๚ เป ๚

สจฺจกิริยคาถา

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ
พุทฺโธ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน
โสตฺถิ เม โหตุ สพฺพทา.
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ
ธมฺโม เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน

คำนมัสการอันเป็นส่วนเบื้องต้น

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคผู้อรหันต-สัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น.

(ว่า ๓ หน)

คาถากระทำซึ่งความสัตย์

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยความกล่าวคำสัตย์นี้
ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ.
ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยความกล่าวคำสัตย์นี้

โสตฺถิ เม โหตุ สพฺพทา.
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ
สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน
โสตฺถิ เม โหตุ สพฺพทา.

สีลุทฺเทสปาโธ
อุโปสถาวสาเน สชฺฌายิตพฺโพ.

ภาสิตมิทํ เตน ภควตา ชานตา ปสฺสตา อรหตา สมฺมาสมฺพุทฺเธน

ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ.
ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
ด้วยความกล่าวคำสัตย์นี้
ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ.

บาลีแห่งอุทเทสปรารภศีล

อันภิกษุทั้งหลายพึงสวดในที่สุดแห่งการทำอุโบสถ.

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้รู้เห็น ผู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นได้ทรงภาษิตไว้ดังนี้ว่า

"สมฺปนฺนสีลา ภิกฺขเว วิหรถ สมฺปนฺน-
ปาฏิโมกฺขา,

ปาฏิโมกฺขสํวรสํวุตา วิหรถ อาจารโคจร-
สมฺปนฺนา,

อณุมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวี สมาทาย
สิกฺขถ สิกฺขาปเทสูติ.

ตสฺมาติหมฺเหหิ สิกฺขิตพฺพํ

"ภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้มีศีลถึงพร้อมแล้ว มีปาฏิโมกข์ถึงพร้อมแล้วอยู่เถิด.
ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้สำรวมแล้ว ด้วยความสำรวมในพระปาฏิโมกข์ มีอาจาระ (คือมรรยาท) และโคจร (คือ ที่เที่ยว) ถึงพร้อมแล้ว อยู่เถิด
พวกท่าน จงเป็นผู้มีปกติเห็นภัยในโทษทั้งหลายมาตรว่าเล็กน้อย สมาทานศึกษาในสิกขาบททั้งหลายเถิด."

เพราะฉะนั้น อันเราทั้งหลายควรสำเหนียกดังนี้ว่า

"สมฺปนฺนสีลา วิหริสฺสาม สมฺปนฺนปาฏิ-
โมกฺขา,
ปาฏิโมกฺขสํวรสํวุตา วิหริสฺสาม อาจาร-
โคจรสมฺปนฺนา,

อณุมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวี สมาทาย
สิกฺขิสฺสาม สิกฺขาปเทสูติ.

เอวญฺหิ โน สิกฺขิตพฺพํ.

"เราทั้งหลาย จักเป็นผู้มีศีลถึงพร้อมแล้ว มีปาฏิโมกข์ถึงพร้อมแล้วอยู่
เราทั้งหลาย จักเป็นผู้สำรวมแล้วด้วยความสำรวมในพระปาฏิโมกข์ มีอาจาระ (คือมรรยาท) และโคจร (คือ ที่เที่ยว) ถึงพร้อมแล้วอยู่

เราทั้งหลาย จักเป็นผู้มีปกติเห็นภัยในโทษทั้งหลายมาตรว่าเล็กน้อย สมาทานศึกษาในสิกขาบททั้งหลาย ดังนี้.
อันเราทั้งหลายควรสำเหนียกอย่างนี้แล.

ตายนคาถา

ฉินฺท โสตํ ปรกฺกมฺม

กาเม ปนูท พฺราหฺมณะ
นปฺปหาย มุนิ กาเม,
เนกตฺตมุปปชฺชติ
กยิรา เจ กริยาเถนํ,
ทฬฺหเมนํ ปรกฺกเม.
สิถิโล หิ ปริพฺพาโช,
ภิยฺโย อากิรเต รชํ.
อกตํ ทุกฺกฏํ เสยฺโย
ปจฺฉา ตปฺปติ ทุกฺกฏํ.
กตญฺจ สุกตํ เสยฺโย,

คาถาตายนเทพบุตร

ท่านจงพยายามตัดตัณหาเพียงดังกระแส
น้ำเสีย
จงถ่ายถอนกามทั้งหลายเสียเถิดนะพราหมณ์
เพราะพระมุนี ไม่ละกามทั้งหลายแล้ว
จะเข้าถึงความเป็นคนผู้เดียวไม่ได้
ถ้าจะทำ ก็พึงทำกิจนั้นเถิด
แต่พึงบากบั่นทำกิจนั้นให้จริง
เพราะสมณธรรมเครื่องละเว้นที่ย่อหย่อน
ยิ่งโปรยโทษดุจธุลี
ความชั่วไม่ทำเสียเลยดีกว่า
เพราะความชั่วย่อมเผาผลาญในภายหลัง
ความดีทำนั่นแหละดีกว่า

ยํ กตฺวา นานุตปฺปติ
กุโส ยถา ทุคฺคหิโต,
หตฺถเมวานุกนฺตติ.
สามญฺญํ ทุปฺปรามฏฺฐํ,

นิรยายูปกฑฺฒติ.
ยงฺกิญฺจิ สิถิลํ กมฺมํ,
สงฺกิลิฏฺฐญฺจ ยํ วตํ.
สงฺกสฺสรํ พฺรหฺมจริยํ

น ตํ โหติ มหปฺผลนฺติ.

เพราะทำแล้ว ย่อมไม่เดือดร้อนในภายหลัง
หญ้าคาอันบุคคลจับไม่ดี
ย่อมบาดมือนั่นเองฉันใด
คุณเครื่องเป็นสมณะอันบรรพชิตลูบคลำแล้ว
ชั่ว
ย่อมฉุดไปนรกฉันนั้น
การงานอันใดอันหนึ่งที่ย่อหย่อนด้วย
วัตรอันใดที่เศร้าหมองแล้วด้วย
พรหมจรรย์อันใด ที่ตนระลึกด้วยความ
รังเกียจด้วย.
กิจ ๓ อย่างนั้น ย่อมเป็นของไม่มีผลมาก
ดังนี้.

สถิติในการพิมพ์ภิกขุปาฏิโมกข์
บาลี - แปล

ฯลฯ

มพ์ครั้งที่ ๑๑/๒๕๒๔ จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๐ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๓/๒๕๓๒ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๔/๒๕๓๔ จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๕/๒๕๓๙ จำนวน ๓๐,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๖/๒๕๔๗ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๐ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๓ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๑๙/๒๕๕๗ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
มพ์ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๙ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม